

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาศูนย์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยประกอบด้วย 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาคุณสมบัติและปัจจัยของผู้นำสตรีด้วยวิธีการถอดบทเรียน การวิจัยระยะที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อสร้างกลยุทธ์แนวทางการพัฒนาศูนย์ด้วยวิธีการวิพากษ์กลยุทธ์ที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาศูนย์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น และระยะที่ 3 เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Semi-experimental Research) เพื่อประเมินผลการใช้กลยุทธ์การพัฒนาศูนย์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น โดยได้เสนอผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาคุณสมบัติของผู้นำสตรีและปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาผู้นำสตรีเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดมหาสารคาม

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวันที่ 10 พฤษภาคม พ.ศ. 2556 เริ่มต้นด้วยการจัดประชุมผู้นำสตรีที่ผู้วิจัยสุ่มมาจำนวน 3 อำเภอในจังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ อำเภอชื่นชม อำเภอเชียงยืน และอำเภอกันทรวิชัย โดยให้เป็นตัวแทนประชากรสตรีทั้งหมดในจังหวัดมหาสารคาม จำนวนทั้งหมด 400 ตัวอย่าง ระหว่างดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการ เพื่อถอดบทเรียนคุณสมบัติของผู้นำสตรีว่าแต่ละคนมีอะไรบ้างและมีปัจจัยใดที่ทำให้ผู้นำสตรีมีคุณสมบัติดังกล่าว รวมทั้งเรื่องที่ต้องการพัฒนาและกิจกรรมการพัฒนาสำหรับผู้นำสตรี โดยมีวิทยากรกระบวนการและผู้ช่วยนักวิจัยร่วมดำเนินการใช้อุปกรณดำเนินการ ได้แก่ กระดานขาวคำ กระดาษขนาด A 4 ปากกา ผู้วิจัยได้ใช้การแบ่งผู้นำสตรีออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มสตรีวัยผู้ใหญ่ และกลุ่มสตรีสูงอายุ หลังจากนั้นให้แต่ละกลุ่มช่วงอายุคัดเลือกผู้นำสตรีกันเอง โดยกลุ่มอายุ 26-59 ปี คัดมาได้จำนวน 12 คน กลุ่มอายุ 60 ปี ขึ้นไป จำนวน 11 คน พร้อมทั้งให้สมาชิกในแต่ละคนร่วมกันถอดบทเรียนเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้นำสตรีและปัจจัยที่ทำให้ผู้นำสตรีมีคุณสมบัติที่เลือกมา แล้วให้แต่ละคนระบุคุณสมบัติผู้นำสตรีและปัจจัยการเป็นผู้นำสตรีจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ลงในกระดาษ A4 ที่แจกให้ โดยใช้เวลาในการ ถอดบทเรียน จำนวน 2 ชั่วโมง ในระหว่างการถอดบทเรียนผู้วิจัย และผู้ช่วยนักวิจัยได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการถอดบทเรียนคุณสมบัติของผู้นำสตรี ซึ่งผลการถอดบทเรียนของแต่ละกลุ่มอายุ มีดังนี้

1. กลุ่มผู้นำสตรีผู้ใหญ่

1.1 คุณสมบัติผู้นำสตรี คนที่ 1 ได้แก่ มีความกล้าแสดงออก การมีจิตอาสาหรือจิตสาธารณะ ในการพัฒนาสังคม มีคุณธรรมในจิตใจ ใช้เหตุผลมากกว่าใช้อารมณ์กับผู้ร่วมงาน รักครอบครัว มีความตรงต่อเวลา รู้จักหน้าที่ของตนเอง การเรียนรู้และการแก้ปัญหา ปัจจัยที่ทำให้มีคุณสมบัติดังกล่าว ได้แก่ มีครอบครัวที่อบอุ่น ให้การสนับสนุนส่งเสริมต่อการทำงานเพื่อชุมชน มีบุคคลในครอบครัวเป็นผู้นำอยู่แล้ว มีความปรารถนาอยากที่จะเป็นผู้นำ มีผลงานที่พิสูจน์แล้วว่า เป็นจริงจนเป็นที่ยอมรับจากชาวบ้าน และมีตำแหน่งที่สำคัญในหมู่บ้าน ได้แก่ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ประธานกลุ่มพัฒนาสตรีประจำหมู่บ้าน และเป็นประธานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ปัจจุบันดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

1.2 คุณสมบัติผู้นำสตรี คนที่ 2 ได้แก่ เป็นคนที่กล้ากระทำในสิ่งที่ถูกต้องในเรื่องที่เห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อหมู่บ้านและชุมชน มีความกล้าแสดงออก การมีจิตอาสาหรือจิตสาธารณะ ในการพัฒนาสังคม การเรียนรู้และการแก้ปัญหา เข้าร่วมรับการฝึกอบรมอย่างสม่ำเสมอเมื่อมีโอกาส รักษาสุขภาพร่างกายให้สุขภาพดีแข็งแรง และเข้ารับการปฏิบัติธรรมกับสำนักปฏิบัติธรรม เพื่อขัดเกลาจิตใจตนเอง มีความโอบอ้อมอารี ตรงต่อเวลา รับผิดชอบต่อหน้าที่ ให้ความสำคัญกับบุคคลทุกเพศทุกวัย ปัจจัยที่ทำให้มีคุณสมบัติดังกล่าว ได้แก่ ได้รับปลูกฝังการเสียสละและมีจิตสาธารณะจากครอบครัวตั้งแต่เป็นเด็ก บิดามารดาเป็นแบบอย่างของความเป็นผู้นำที่ดีในชุมชน ได้รับคำสอนที่ดีจากพุทธศาสนา

1.3 คุณสมบัติผู้นำสตรี คนที่ 3 ได้แก่ เป็นตัวของตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง มีการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง เช่นการอ่านหนังสือ ให้ความช่วยเหลือผู้ที่ด้อยโอกาส คนพิการ ในชุมชน ที่เป็นปรึกษากับเด็กและวัยรุ่นที่มีปัญหาครอบครัว เข้าถึงและสามารถติดต่อกับหน่วยงานราชการเพื่อขอความช่วยเหลือได้เป็นอย่างดี เป็นคนช่างสังเกตการณ์พิจารณาปัญหาต่าง ๆ มีความฉลาดรอบรู้ ปัจจัยที่ทำให้มีคุณสมบัติดังกล่าว ได้แก่ ได้รับปลูกฝังการเสียสละและความ เป็นผู้นำมาจากเครือญาติที่เคยเป็นผู้นำในชุมชน เกิดความปรารถนาจากตนเองที่มีความตั้งใจที่จะทำงานเพื่อท้องถิ่น รวมทั้งครอบครัวให้การสนับสนุนในการทำหน้าที่ผู้นำ และครอบครัวมีความพร้อมทางเศรษฐกิจ มีเวลาที่จะดำเนินการต่าง ๆ ให้กับหมู่บ้าน ได้อย่างเต็มที่

1.4 คุณสมบัติผู้นำสตรี คนที่ 4 ได้แก่ การมีความรู้ความสามารถ แล้วใช้ความรู้ความสามารถทำให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม มีความอ่อนน้อมถ่อมตน โอบอ้อมอารี ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและเสียสละส่วนใหญ่ เอาใจเขามาใส่ใจเรา มีบุคลิกภาพที่ดี แต่งกายสุภาพ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างต่อสังคม ไม่เล่นการพนันและหลีกเลี่ยงอบายมุขต่าง ๆ ปัจจัยที่ทำให้มีคุณสมบัติดังกล่าว ได้แก่ ครอบครัวสนับสนุนและเข้าใจในการทำงานตามบทบาทหน้าที่ของผู้นำ

ติดตามข้อมูลข่าวสารจากทางราชการอย่างสม่ำเสมอ และเข้ารับการฝึกอบรมกับหน่วยงานต่าง ๆ
เมื่อมีโอกาส

1.5 คุณสมบัติผู้นำสตรี คนที่ 5 ได้แก่ ไม่ศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ และมีความกล้าคิด
กล้าทำกล้าแสดงออก รักษาสุขภาพร่างกาย สวดมนต์ไหว้พระทำสมาธิก่อนนอนทุกวัน ปัจจัยที่ทำให้
ให้มีคุณสมบัติดังกล่าว ได้แก่ มีความอยากที่จะช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม ครอบครัวมีพื้นฐานทาง
เศรษฐกิจดีจึงมีเวลามากพอที่จะทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมได้อย่างเต็มที่ และครอบครัวมีความเข้าใจ
ในการเสียสละต่อการปฏิบัติหน้าที่ของผู้นำสตรี

1.6 คุณสมบัติผู้นำสตรี คนที่ 6 ได้แก่ การมีจิตอาสา มีความมั่นใจในตนเอง มีคุณธรรม
ประจำใจปัจจัยที่ทำให้มีคุณสมบัติดังกล่าว ได้แก่ มีบิดามารดาอบรมสั่งสอนให้เป็นคนดีมาเมตตา
เป็นผู้ที่มีความเสียสละแก่ส่วนรวมโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

1.7 คุณสมบัติผู้นำสตรีคนที่ 7 ได้แก่ เป็นผู้ที่ยกย่องช่วยเหลือสังคมมีจิตอาสาเพื่อนบ้าน
ที่ตกทุกข์ได้ยาก มีตำแหน่งในหมู่บ้าน คือ เป็นประธานกลุ่มผู้นำสตรีในหมู่บ้าน มีคุณธรรม
ประจำใจ ปัจจัยที่ทำให้มีคุณสมบัติดังกล่าว ได้แก่ เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อกิจกรรมงานส่วนรวม
ทั้งในหมู่บ้านและสังคม มีความเป็นภาวะผู้นำและพัฒนาบทบาทสตรี รักความยุติธรรมและมีความ
ตรงต่อเวลา

1.8 คุณสมบัติผู้นำสตรีคนที่ 8 ได้แก่ มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น ชอบ
ช่วยเหลืองานสังคม และเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ ปัจจัยที่ทำให้มีคุณสมบัติ
ดังกล่าว ได้แก่ สามารถทำงานในครอบครัวและยังร่วมทำงานกับชุมชนได้ เป็นบุคคลตัวอย่างของ
ชุมชนในการทำงาน และครอบครัวปลูกฝังให้แต่ยังเยาว์วัย มีจิตใจชอบช่วยเหลืองานบุญตาม
ครัวเรือนต่างๆ ด้วยความเต็มใจ นอกจากนี้ยังให้ความร่วมมือจัดกิจกรรมกีฬาหมู่บ้าน กีฬา โรงเรียน
กิจกรรมวันลอยกระทงและบุญประเพณีประจำปีของหมู่บ้าน

1.9 คุณสมบัติผู้นำสตรีคนที่ 9 ได้แก่ เป็นผู้ที่มีความเสียสละต่อชุมชน ในการช่วยเหลือ
กิจกรรมต่าง ๆ ในหมู่บ้าน มีความสุภาพอ่อนโยน อ่อนน้อมถ่อมตน มีจิตอาสาเป็นที่ชื่นชมของ
สมาชิกในหมู่บ้าน และกล้าแสดงออก ปัจจัยที่ทำให้มีคุณสมบัติดังกล่าว ได้แก่ ได้รับการปลูกฝัง
มาจากครอบครัว ครอบครัวมีอาชีพเป็นนักการเมืองท้องถิ่น มีความต้องการอยากมีตำแหน่งทาง
สังคม ในหมู่บ้านและท้องถิ่น

1.10 คุณสมบัติผู้นำสตรีคนที่ 10 ได้แก่ กล้าพูดกล้าแสดงออก รวมทั้งมีภูมิหลังเป็น
อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) และเป็นกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ปัจจัยที่ทำให้มี
คุณสมบัติดังกล่าว เนื่องจากมีใจรัก ชอบเสียสละต่อส่วนรวม ครอบครัวมีภูมิหลังเป็นนักการเมือง
สนใจติดตามข่าวสารการเมืองและมีส่วนร่วมทางการเมือง เช่น กิจกรรมการชุมนุมทางการเมือง

11. คุณสมบัติผู้นำสตรีคนที่ 11 ได้แก่ กล้าพูดกล้าทำและกล้าแสดงออกในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบ มีวินัยต่อตนเองและความเสียสละให้กับสังคมชุมชน มีบทบาทเป็นผู้นำชุมชนหมู่บ้าน ได้แก่ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) และเป็นกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และเป็น ปัจจัยที่ทำให้มีคุณสมบัติดังกล่าว ได้แก่ มีใจรักที่จะทำงานเพื่อสังคม ครอบครัว มีความสนใจการเมืองและให้การสนับสนุน และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อคนในชุมชน

12. คุณสมบัติผู้นำสตรีคนที่ 12 ได้แก่ กล้าพูด กล้าแสดงออก เป็นอาสาสมัครช่วยเหลือกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนหมู่บ้าน และเป็นผู้เสียสละ ปัจจัยที่ทำให้มีคุณสมบัติดังกล่าว ได้แก่ มีจิตใจรักความเป็นธรรม สนใจและชอบเข้าร่วมกิจกรรมการเมืองระดับชาติ มีพื้นฐานครอบครัวเป็นนักการเมือง มีนิสัยร่าเริง และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับทุกๆ คน ให้ความเป็นกันเองไม่ถือตัว

ผู้วิจัยได้นำข้อค้นพบจากการถอดบทเรียนผู้นำสตรีอายุ 26-59 ปี จำนวน 12 คน มาทำการสังเคราะห์ สรุป โดยพิจารณาคุณสมบัติและปัจจัยที่ทำให้เกิดคุณสมบัติที่สอดคล้องตรงกันเกินกว่า กึ่งหนึ่ง (จำนวน 6 คน ขึ้นไป) มาสรุปได้คุณสมบัติของผู้นำสตรี ได้แก่ มีความกล้าแสดงออก การมีจิตอาสาหรือจิตสาธารณะ การเรียนรู้ การแก้ปัญหา และการมีสุขภาพร่างกายที่ดี มีความกล้าแสดงออก และมีความรับผิดชอบ ส่วนปัจจัยที่ทำให้เกิดคุณสมบัติดังกล่าว ได้แก่ ความต้องการเป็นผู้นำ อิทธิพลจากคำสอนของพุทธศาสนา การได้รับการปลูกฝังเรื่องการเสียสละ และจิตอาสาจากบรรพบุรุษ ความรู้ความเข้าใจต่อบทบาทผู้นำ ความมีมนุษยสัมพันธ์ ความต้องการมีตำแหน่งในสังคม และการดูแลสุขภาพร่างกายให้แข็งแรงอยู่เสมอ

2. กลุ่มผู้นำสตรีสูงอายุ

2.1 คุณสมบัติผู้นำสตรี คนที่ 1 ได้แก่ มีความกล้าพูด กล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง ความมีเมตตาปรารถนาที่จะให้ผู้อื่นเป็นสุข มีความเสียสละทั้งเวลา ความเป็นส่วนตัว และทรัพย์สินเงินทอง และต้องการความรู้ ปัจจัยที่ทำให้มีคุณสมบัติดังกล่าว ได้แก่ หลักคำสอนของพุทธศาสนา ความพร้อมของฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว และการได้รับการอบรมสั่งสอนจากบรรพบุรุษในเรื่องความเสียสละแก่ส่วนรวม

2.2 คุณสมบัติผู้นำสตรี คนที่ 2 ได้แก่ มีความกล้าพูดในสิ่งที่ถูกต้องและกล้ากระทำในสิ่งที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นและสังคม มีจิตใจในการที่จะช่วยเหลือสังคมและการเสียสละเพื่อส่วนรวม ปัจจัยที่ทำให้มีคุณสมบัติดังกล่าว ฐานะทางเศรษฐกิจของคนคืออยู่แล้วจึงอยากจะช่วยเหลือชุมชนและสังคมให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

2.3 คุณสมบัติผู้นำสตรี คนที่ 3 ได้แก่ มีความกล้าพูด กล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง ชอบการเรียนรู้ ปัจจัยที่ทำให้มีคุณสมบัติดังกล่าว ได้แก่ การช่วยเหลือสังคมเกิดจากความชอบส่วนตัว มีความพร้อมและมีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวที่ดีและมีความปรารถนาที่จะเห็นสังคมอยู่ดีมีสุข

2.4 คุณสมบัติผู้นำสตรี คนที่ 4 ได้แก่ มีความกล้าแสดงออกในเรื่องที่จะเป็นประโยชน์ต่อสังคมและต้องสละเวลาของตนเองให้แก่งานส่วนรวม ชอบคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา พัฒนางานของสังคม ปัจจัยที่ทำให้มีคุณสมบัติดังกล่าว ได้แก่ การมีจิตสำนึกที่อยากจะให้สังคมอยู่ดีมีสุข อยากเห็นความสามัคคีร่วมมือในชุมชน และมีพื้นฐานมาจากครอบครัวที่เคยทำงานเพื่อส่วนรวม จึงถือปฏิบัติเรื่อยมา

2.5 คุณสมบัติผู้นำสตรี คนที่ 5 ได้แก่ มีความกล้าที่จะเสียสละเพื่อส่วนรวม มีความซื่อสัตย์ต่อกลุ่มเพื่อนร่วมงาน เป็นผู้ที่มิสัจจะและรักษาคำพูด มีประสบการณ์การเป็นผู้นำกลุ่มอาชีพในชุมชน ได้แก่ กลุ่มศึกษานิตยสารกลุ่มทอผ้าตำบล เป็นต้น ปัจจัยที่ทำให้มีคุณสมบัติดังกล่าว ได้แก่ อยากจะบำเพ็ญประโยชน์ให้แก่สังคม อยากให้กลุ่มสตรีมีงานทำ อยากให้สมาชิกกลุ่มสตรีมีรายได้เสริมในระหว่างหลังเก็บเกี่ยวผลผลิตทางการเกษตร สุขภาพร่างกายแข็งแรง และอยากเป็นแบบอย่างที่ดีแก่คนรุ่นหลังนำไปเป็นแบบอย่าง

2.6 คุณสมบัติผู้นำสตรี คนที่ 6 ได้แก่ เป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง ใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีความกล้าแสดงออก เช่น การเสนอความคิดเห็นในที่ประชุมของหมู่บ้านอย่างมีเหตุผล มีความสามารถในโน้มน้าวให้ผู้อื่นให้มีความเห็นคล้อยตาม มีความสามารถในการระดมทุนเพื่อใช้สำหรับการพัฒนาหมู่บ้าน และวัด ได้เป็นผลสำเร็จ เช่น การขอความช่วยเหลือระดมกองผ้าป่าสามัคคี มีจิตอาสาอยากช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม ปัจจัยที่ทำให้มีคุณสมบัติดังกล่าว ได้แก่ มีพื้นฐานมาจากครอบครัวที่ปลูกฝังความเสียสละต่อส่วนรวม ครอบครัวให้การสนับสนุน ได้รับประสบการณ์มาตั้งแต่เป็นนักเรียนที่เคยเข้าเป็นผู้นำในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน

2.7 คุณสมบัติผู้นำสตรี คนที่ 7 ได้แก่ ได้แก่ ชอบศึกษาความรู้ใหม่ ๆ มีความเป็นผู้นำ มีความเสียสละต่อเพื่อนมนุษย์ มีความกล้าแสดงออก กล้ากระทำในสิ่งที่ถูกต้องและเป็นธรรม มีอัธยาศัยดี ยิ้มแย้มแจ่มใส มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน มีคุณธรรมในการทำงาน มีจริยธรรม ซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น มีวาจาไพเราะ เป็นที่น่าเชื่อถือของผู้อื่น และมีความรับผิดชอบกับงานหรือกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย ปัจจัยที่ทำให้มีคุณสมบัติดังกล่าว คือ มีความปรารถนาในตนเองที่จะช่วยเหลือสังคมและชุมชน ได้รับโอกาสจากชุมชนได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว และได้รับการศึกษาในระบบโรงเรียน

2.8 คุณสมบัติผู้นำสตรี คนที่ 8 ได้แก่ เป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ชอบศึกษาเรียนรู้พุดจามีเหตุผล มีความเสียสละทั้งเวลาและทุนทรัพย์ส่วนตัว มีจิตใจเอื้อเฟื้อช่วยเหลือต่อ

ผู้อื่นและส่วนรวมอย่างสม่ำเสมอ มีความอดทนอดกลั้นในสถานการณ์ต่าง ๆ และมีความมั่นใจในตนเอง ปัจจัยที่ทำให้มีคุณสมบัติดังกล่าว ได้แก่ มีประสบการณ์ในการร่วมกิจกรรมในระหว่างการศึกษา ได้ร่วมรับการฝึกอบรมด้านความเป็นผู้นำ มีการเรียนรู้ศึกษาหาความรู้ให้กับตนเอง

ตลอดเวลา

2.9 คุณสมบัติผู้นำสตรี คนที่ 9 ได้แก่ มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ตนเองที่ได้รับมอบหมาย มีความสุภาพอ่อนโยนทั้งกายและใจ รักความยุติธรรม ไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพผู้อื่น มีจิตใจเป็นประชาธิปไตยรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รักการเรียนรู้ ยอมรับเสียงข้างมากเคารพเสียงส่วนน้อย ปัจจัยที่ทำให้มีคุณสมบัติดังกล่าว ได้แก่ อุบนิสัยจิตสาธารณะตั้งแต่กำเนิด คิดว่าเป็นหน้าที่ของตนเองที่ต้องเสียสละเพื่อส่วนรวม และได้รับการศึกษาในโรงเรียน

2.10 คุณสมบัติของผู้นำสตรี คนที่ 10 ได้แก่ มีความรอบรู้เกี่ยวกับการทำงาน มีจิตใจที่เป็นสาธารณะ มีความเสียสละ มีจิตใจเข้มแข็ง มีสุขภาพกายที่แข็งแรง ชอบเรียนรู้ตลอดชีวิต มีความมุ่งมั่นต่อการทำงาน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคทั้งปวง ปัจจัยที่ทำให้มีคุณสมบัติดังกล่าว ได้แก่ มีเครือข่ายผู้นำสตรีที่ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้นำสตรีท้องถิ่นอื่น

2.11 คุณสมบัติผู้นำสตรี คนที่ 11 ได้แก่ ได้รับการศึกษาในระดับอนุปริญญา มีจิตสาธารณะเสียสละ ชอบช่วยเหลือผู้อื่นเสมอ มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่คิดคดโกง เป็นคนตรงไปตรงมากล้าแสดงออกในที่ชุมชน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถโน้มน้าวผู้อื่นเห็นด้วยกับความคิดเห็นกับตนเอง ในระหว่างการประชุมปรึกษาหารือ ปัจจัยที่ทำให้มีคุณสมบัติของผู้นำสตรี ได้แก่ บรรพบุรุษตั้งแต่ปู่และตาเคยเป็นผู้นำหมู่บ้านมาก่อน ได้รับการเพาะบ่มความเสียสละความเป็นผู้นำมาจากครอบครัว บิดามารดาได้รับการยอมรับจากชาวบ้านซึ่งมีบทบาทต่อการไกล่เกลี่ยข้อขัดแย้งพิพาทระหว่างชาวบ้านด้วยกัน เพราะชาวบ้านให้ความเคารพนับถือ

ผู้วิจัยได้นำข้อค้นพบจากการถอดบทเรียนผู้นำสตรีสูงอายุ จำนวน 11 คน มาทำการสังเคราะห์ สรุป โดยพิจารณาคุณสมบัติและปัจจัยที่ทำให้เกิดคุณสมบัติที่สอดคล้องตรงกันเกินกว่าครึ่งหนึ่ง (จำนวน 6 คน ขึ้นไป) มาสรุปได้คุณสมบัติของผู้นำสตรี ได้แก่ มีความกล้าแสดงออกมีความเสียสละและจิตอาสา และการรักษาสุขภาพร่างกายให้แข็งแรงอยู่เสมอ ส่วนปัจจัยที่ทำให้เกิดคุณสมบัติดังกล่าว ได้แก่ อิทธิพลจากการหลักคำสอนของพุทธศาสนา เกิดจิตสำนึกขึ้นในตนเองที่ปรารถนาในการช่วยเหลือผู้อื่น และการดูแลสุขภาพร่างกาย

ตารางที่ 2 สรุปคุณสมบัติของผู้นำสตรีและปัจจัยที่ทำให้เกิดคุณสมบัติดังกล่าว

กลุ่มสตรีผู้ใหญ่	กลุ่มสตรีสูงอายุ
<p>คุณสมบัติของผู้นำสตรี</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีความกล้าแสดงออก 2. การมีจิตอาสาหรือจิตสาธารณะในการพัฒนาสังคม 3. การเรียนรู้ การแก้ปัญหา 4. การมีสุขภาพร่างกายที่ดี <p>ปัจจัยที่ทำให้เกิดคุณสมบัติผู้นำสตรี</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีความปรารถนาที่จะเป็นผู้นำ 2. มีการเรียนรู้อยู่เสมอ 3. ได้รับอิทธิพลจากหลักคำสอนของพุทธศาสนา 4. การดูแลสุขภาพร่างกายให้แข็งแรงอยู่เสมอ 5. การได้รับการปลูกฝังเรื่องการเสียสละและจิตอาสาจากบรรพบุรุษทำให้มีเจตคติที่ดีต่อการพัฒนา 6. ภาวะผู้นำและมนุษยสัมพันธ์ 	<p>คุณสมบัติของผู้นำสตรี</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีความกล้าแสดงออก 2. มีความเสียสละและจิตอาสาในการพัฒนาสังคม 3. การมีสุขภาพร่างกายที่ดี 4. การเรียนรู้ การแก้ปัญหา 5. มีเจตคติที่ดีต่อการพัฒนาสังคมและชุมชน <p>ปัจจัยที่ทำให้เกิดคุณสมบัติผู้นำสตรี</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เกิดจิตสำนึกขึ้นในตนเองที่ปรารถนาในการช่วยเหลือ แก้ปัญหาให้ผู้อื่น ชุมชน 2. ได้รับอิทธิพลมาจากการหลักคำสอนของพุทธศาสนา 3. การดูแลสุขภาพร่างกายให้แข็งแรงอยู่เสมอ 4. ต้องการเรียนรู้อยู่เสมอ 5. ความต้องการมีตำแหน่งในสังคม

สรุปได้ว่า คุณสมบัติของผู้นำสตรี ได้แก่ มีความกล้าแสดงออก มีความเสียสละและจิตอาสาในการพัฒนาสังคม การเรียนรู้ การแก้ปัญหา และการมีสุขภาพร่างกายที่ดี และปัจจัยที่ทำให้เกิดคุณสมบัติ ได้แก่ มีความปรารถนาที่จะเป็นผู้นำ เกิดจิตสำนึกขึ้นในตนเองที่ปรารถนาในการช่วยเหลือ แก้ปัญหาให้ผู้อื่น ชุมชน ได้รับอิทธิพลมาจากการหลักคำสอนของพุทธศาสนา ภาวะผู้นำและมนุษยสัมพันธ์ และความต้องการมีตำแหน่งในสังคม

ตอนที่ 2 ผลการสร้างกลยุทธ์การพัฒนาศรีเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัด มหาสารคาม

การวิจัยในระยะนี้เป็นการสร้างกลยุทธ์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นเป็นการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ใช้ระยะเวลา 1 วัน คือ วันที่ 13 มิถุนายน 2556 ผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานพัฒนาศรีในจังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ ตัวแทนกำนันที่เป็นสตรี จำนวน 3 คน ตัวแทนผู้ใหญ่บ้านที่เป็นสตรี จำนวน 1 คน ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นายก อบต จำนวน 1 คน ประธานสภาสตรีจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 1 คน ผู้แทนจากสำนักงานพัฒนาจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 1 คน สาธารณสุขอำเภอชื่นชม จำนวน 1 คน สาธารณสุขอำเภอเชียงยืน จำนวน 1 คน ท้องถิ่นอำเภอเชียงยืนจำนวน 1 คน และพัฒนาการอำเภอ ชื่นชม จำนวน 1 คน ได้ร่วมกันวิพากษ์และให้ข้อคิดเห็นกลยุทธ์ ดังกล่าว ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

เริ่มต้นดำเนินการประชุม ซึ่งผู้วิจัยกล่าวเปิดการประชุมพร้อมทั้งแนะนำตัว และชี้แจงวัตถุประสงค์การประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งนี้ จากนั้นวิทยากรดำเนินการประชุม โดยกล่าวถึงที่มาของกลยุทธ์แนวทางการพัฒนาศรีเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น กล่าวคือ กลยุทธ์ได้จากการวิจัยระยะที่ 1 ด้วยวิธีการถอดบทเรียนจากผู้นำสตรีในจังหวัดมหาสารคาม แบ่งผู้นำสตรีออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มสตรีผู้ใหญ่ และสตรีผู้สูงอายุ เพื่อร่วมกันถอดบทเรียน จากนั้นทำการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ (Qualitative Analysis) เพื่อหาตัวแปรที่เป็นเหตุปัจจัยคุณสมบัติของผู้นำสตรีเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น แล้วนำมาสร้างกลยุทธ์ฉบับร่างที่สอดคล้องกับเหตุปัจจัยดังกล่าว แล้วแปลงกลยุทธ์ออกเป็น 5 กิจกรรม ได้แก่ การฝึกอบรมเกี่ยวกับการวิเคราะห์ปัญหา กลยุทธ์การแก้ปัญหาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น การฝึกอบรมธรรมะเพื่อพัฒนาคุณธรรม การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเขียนโครงการ การฝึกอบรมเพื่อการดูแลสุขภาพ และการทัศนศึกษาดูงาน (รายละเอียดตามตารางที่ 1) หลังจากนั้นได้ตั้งคำถามประเด็นคำถามเพื่อสอบถามความคิดเห็น กับผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

จากการแปลงกลยุทธ์เป็นกิจกรรมการพัฒนาทั้ง 5 กิจกรรม มีความสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้นำสตรีหรือไม่ และท่านมีความเห็นอย่างไรกับกิจกรรมดังกล่าว

ความเห็นที่ 1 ของผู้ร่วมประชุม ให้ความเห็นว่าชุดกิจกรรมการพัฒนาดังกล่าวควรจะมีการปรับเจตคติระหว่างชายหญิงในงานพัฒนาท้องถิ่นว่า ทำอย่างไรจะเกิดทัศนคติที่ดีและเกิดการยอมรับกันระหว่างเพศเดียวกัน กล่าวคือในงานพัฒนาท้องถิ่น ผู้นำสตรีด้วยกันมีการแสดงออกด้วยอภินิหารกัน และเพศชายบางพื้นที่ไม่ยอมรับการนำของสตรีในการพัฒนาท้องถิ่น

ความเห็นที่ 2 ของผู้ร่วมประชุม มีมุมมองในเรื่องสิทธิความเสมอภาคระหว่างเพศและข้อจำกัดทางวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ไม่ยอมรับการทำงานของผู้หญิง ดังนั้นต้องการปรับเปลี่ยนเจตคติ

ระหว่างเพศเพื่อให้เกิดการยอมรับซึ่งกันและกันอันจะส่งผลดีต่องานพัฒนาท้องถิ่น และต้องพัฒนา
คุณธรรม จริยธรรม โดยใช้คำสอนพุทธศาสนาเป็นแนวทางในการพัฒนา

ความเห็นที่ 3 ของผู้เข้าร่วมประชุม ก่อนหน้านี้มีมีการยอมรับบทบาทสตรี แต่ต่อมาเกิด
การไม่ยอมรับ คือเกิดแรงต้านจากชุมชน ไม่มีความเชื่อมั่นว่าผู้นำสตรีจะทำงานสำเร็จ ดังนั้นจึงมี
ความจำเป็นที่ต้องปรับที่ตัวผู้นำสตรีด้วยการมีกลยุทธ์ในการพัฒนาตัวผู้นำสตรี และมีความเห็น
กลยุทธ์ที่เสนอในที่ประชุมครั้งนี้มีความเหมาะสมที่นำไปพัฒนาผู้นำสตรี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการ
พัฒนาสุขภาพสตรีให้แข็งแรงอยู่เสมอ

ความเห็นที่ 4 ของผู้เข้าร่วมประชุม มีความเห็นว่าผู้นำที่เป็นสตรีทำงานหนักมาก แต่มี
ข้อจำกัด คือ เกิดการไม่ยอมรับและความอิจฉาในหมู่ผู้นำที่เป็นสตรีด้วยกัน ซึ่งจากมุมมองผู้ชาย
ที่มีต่อผู้นำสตรียอมรับได้กับการทำงานของผู้นำสตรี และสตรีต้องพัฒนาความรู้ความสามารถ
ในการคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหาและ โครงการต่าง ๆ ตลอดจนต้องพัฒนาเจตคติในทางบวกของผู้หญิง
ที่มีต่อการพัฒนา

ความเห็นที่ 5 ของผู้เข้าร่วมประชุม เห็นว่ากิจกรรมการฝึกอบรมเพื่อการพัฒนาคุณธรรม
มีความเชื่อมโยงกันกับพฤติกรรมของเพศหญิงในเรื่องความอิจฉาริษยากัน นอกจากนี้ทุกกิจกรรม
มีความสอดคล้องกับการพัฒนาผู้นำสตรี และเชื่อมั่นว่าจะทำให้มีความการยอมรับซึ่งกันและกัน
ระหว่างเพศหญิงและเพศชาย และเห็นว่าการพัฒนาความรู้ เจตคติ ทักษะการปฏิบัติของสตรี
ตลอดจนการพัฒนาสุขภาพ คุณธรรมและจริยธรรมของสตรีด้วย

ความเห็นที่ 6 ของผู้เข้าร่วมประชุม เห็นว่า ในการดำเนินการจัดฝึกอบรมให้แก่ผู้นำสตรี
มักจะพบปัญหา คือ ผู้นำสตรี ไม่มีเวลาในการเข้าร่วมอบรม โดยเฉพาะฤดูกาลเพาะปลูก ข้อเสนอแนะ
คือไม่ใช้เวลาในการอบรมนานเกินไปหลายๆ วัน ควรใช้เวลา 1 ถึง 3 วันก็差不多了 ส่วนวิทยากร
ที่ให้ความรู้ในระหว่างการอบรม ควรใช้ภาษาที่ง่าย ๆ ให้เข้าใจมากขึ้นซึ่งจะให้ผลมากกว่า

โดยสรุป กิจกรรมทั้งหมดมีความสอดคล้องปัจจัยสาเหตุที่กล่าวมา ซึ่งสามารถช่วยในการ
พัฒนาเจตคติเพื่อลดแรงต้านจากการปฏิบัติงานของผู้นำสตรี ทำให้ผู้นำสตรีมีความมั่นใจในตนเอง
สำหรับการทำงานเพื่อการท้องถิ่นจนบรรลุวัตถุประสงค์ของงาน

จากนั้นวิทยากรผู้ดำเนินการประชุม ได้ตั้งคำถามเรียงตามกิจกรรมการพัฒนาตามเอกสาร
ที่เสนอที่ประชุม ตามลำดับดังนี้

กิจกรรมที่ 1 การฝึกอบรมเกี่ยวกับการวิเคราะห์ปัญหา กลยุทธ์ และการแก้ปัญหา

เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

เมื่อวิทยากรถามว่า เนื้อหาในส่วนนี้ที่ประชุมมีความเห็นเป็นอย่างไร

ความเห็นที่ 1 ของผู้เข้าร่วมประชุมให้ความเห็นว่า ควรมีการปรับความเชื่อมั่นของสตรีในท้องถิ่นให้มีความมั่นใจในตนเองการวิเคราะห์ปัญหาของตนเอง และชุมชน

ความเห็นที่ 2 ให้ความเห็นว่า สตรีบางหมู่บ้านไม่มีความสามารถในการเขียนโครงการ ดังนั้นจึงอยากให้เพิ่มความรู้และศักยภาพให้กับสตรีให้เขียนโครงการได้ เพื่อที่นำไปประยุกต์ในการดำเนินงานของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี

ความเห็นที่ 3 ของผู้เข้าร่วมประชุมเห็นว่า กิจกรรมการฝึกอบรมในหัวข้อดังกล่าวควรให้ครอบคลุมทั้งกลุ่มอายุของสตรี เนื้อหาควรประกอบด้วย การวางแผนงบประมาณ การจัดทำแผนชุมชน การวิเคราะห์ปัญหาและความจำเป็นของชุมชน เพื่อที่จะได้นำองค์ความรู้เหล่านั้นมาปรับใช้ ในชุมชนตนเอง

ความเห็นที่ 4 ของผู้เข้าร่วมประชุม ให้ความเห็นว่ากลยุทธ์ที่นำมาพัฒนาสตรีนั้นไม่ควรเป็นวิชาการเกินไป แต่ต้องสอดคล้องกับบริบทและสภาพแวดล้อมของแต่ละชุมชน ส่วนวิธีการฝึกอบรมควรเป็นแบบวิธีการบรรยายผสมผสานกับการปฏิบัติจริง

จากความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุม สรุปได้ว่า สตรีไม่มีความเชื่อมั่นในตนเองที่จะเขียนโครงการเสนอหน่วยงานอื่น ๆ ส่วนเนื้อหาในหัวข้อดังกล่าวควรประกอบด้วย การวางแผนงานงบประมาณ การวิเคราะห์ปัญหาและการจัดทำแผนชุมชน ส่วนในการฝึกอบรมนั้นวิทยากรที่มาให้ความรู้ไม่ควรใช้ศัพท์วิชาการมากเกินไป แต่สอดคล้องกับบริบทของชุมชน

กิจกรรมที่ 2 การฝึกอบรมธรรมะเพื่อการพัฒนาคุณธรรม

เมื่อวิทยากรถามว่า เนื้อหาในส่วนนี้ที่ประชุมมีความเห็นเป็นอย่างไร

จากความเห็นของที่ประชุมโดยรวมให้ความเห็นร่วมกันว่า เนื้อหาการอบรมธรรมะควรมีการเชื่อมโยงกับเหตุการณ์ปัจจุบัน โดยชี้ให้เห็นถึงแก่นแท้ของหลักพุทธศาสนาที่ใช้ในการแก้ปัญหาชีวิตประจำวันและการปฏิบัติงาน เห็นด้วยกับการฝึกอบรมธรรมะและการพัฒนาคุณธรรมมีส่วนช่วยให้เกิดจิตสำนึกในชุมชน นอกจากนี้ การอบรมด้านธรรมะ ควรประกอบด้วยเนื้อหาการบำเพ็ญประโยชน์ของสตรีหลายกลุ่มอายุ

ส่วนวิธีการอบรมธรรมะนั้น ที่ประชุมมีความเห็นร่วมกันว่า ควรใช้บุคคลตัวอย่างเพื่อเป็นการพิสูจน์ทราบแบบอย่างที่ดีของการปฏิบัติตน นำเรื่องจริงมาถ่ายทอดประสบการณ์การของวิทยากรที่มาให้ความรู้ที่แทรกด้วยหลักคำสอนทางพุทธศาสนา

กิจกรรมที่ 3 การฝึกอบรมเขียนโครงการเชิงปฏิบัติการ

เมื่อวิทยากรถามว่า เนื้อหาในส่วนนี้ที่ประชุมมีความเห็นเป็นอย่างไร

ความเห็นที่ 1 ของผู้เข้าร่วมประชุม มีความเห็นว่า การฝึกอบรมในหัวข้อนี้ควรนำของจริงมานำเสนอ โดยประสบการณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่านพบว่าเป็นสตรีได้เสนอโครงการแล้ว เพื่อรับการสนับสนุนจากหน่วยงาน แต่ไม่สามารถนำโครงการที่เสนอดังกล่าวมาปฏิบัติ

ความเห็นที่ 2 ของผู้เข้าร่วมประชุม มีความเห็นว่า ในเนื้อหาดังกล่าวควรประกอบด้วยโลกความเป็นจริง มีระบบการติดตามตรวจสอบ เท่าที่เห็นพบว่า สตรีส่วนใหญ่มักจะเขียนโครงการไม่เป็น และไม่กล้าเขียนโครงการด้วยตนเอง เช่น เนื้อหาในโครงการไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์โครงการ เป็นต้น ซึ่งเท่าที่สังเกตส่วนใหญ่จะให้ผู้อื่นเขียนให้

ความเห็นที่ 3 ของผู้เข้าร่วมประชุม มีความเห็นว่า หัวข้อการเขียนโครงการเป็นเรื่องที่สำคัญ ประเด็นที่ต้องถกเถียงต่อไปคือ ทำอย่างไรจะทำให้โครงการเป็นเครื่องมือในการพัฒนาท้องถิ่น อย่างเป็นรูปธรรม ให้เข้าใจถึงกระบวนการเขียนโครงการ การนำโครงการไปปฏิบัติ ตลอดจนรู้จักวิธีการตรวจสอบติดตามและประเมินผลโครงการ

ความเห็นที่ 4 ของผู้เข้าร่วมประชุม มีความเห็นว่า วิธีการที่ใช้ในการฝึกอบรมในหัวข้อดังกล่าว ใช้วิธีการสอนบรรยาย และฝึกให้ผู้เข้าอบรมได้ปฏิบัติจริงในการเขียนโครงการให้สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ และอย่างเข้าใจตามการรับรู้ของผู้เข้าอบรม

จากความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุม สรุปได้ว่า ในการฝึกอบรมในหัวข้อนี้ควรใช้วิธีผสมผสานกันระหว่างการบรรยายและการปฏิบัติ ให้เข้าใจถึงแนวทางการเขียนโครงการที่ถูกต้อง ตามหลักวิชาและการสามารถนำไปปฏิบัติได้

กิจกรรมที่ 4 การฝึกอบรมการดูแลสุขภาพ

เมื่อวิทยากรถามว่า เนื้อหาในส่วนนี้ที่ประชุมมีความเห็นเป็นอย่างไร

ความเห็นที่ 1 ของผู้ร่วมเข้าประชุม มีความเห็นว่า การจัดเนื้อหาในเรื่องการดูแลสุขภาพควรมีความเหมาะสมในแต่ละวัยกลุ่มช่วงอายุของผู้นำสตรี ที่ควรครอบคลุมถึง สิ่งแวดล้อม สุขภาพกาย สุขภาพจิต การดูแลตนเองและครอบครัว ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการป้องกัน โรค

ความเห็นที่ 2 ของผู้เข้าร่วมประชุม มีความเห็นว่า การฝึกอบรมในหัวข้อดังกล่าวควรครอบคลุมทุกกลุ่มอายุ เนื้อหาการฝึกอบรม ควรให้เป็นไปตามแนวทางของหน่วยงานสาธารณสุข

ความเห็นที่ 3 ของผู้เข้าร่วมประชุม มีความเห็นว่า การฝึกอบรมการดูแลสุขภาพอยากให้มีส่วนสำคัญในการอบรมและงบประมาณสำหรับ อสม. เพราะมีหน้าที่ดูแลสุขภาพเบื้องต้นของคนในชุมชนและมีจำนวนมาก และเป็นผู้นำด้านสุขภาพของชุมชน

จากความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุม สรุปได้ว่า ควรให้การฝึกอบรมครอบคลุม ผู้นำสตรีทั้งสามกลุ่มอายุ ครอบคลุมถึงสิ่งแวดล้อม สุขภาพกาย สุขภาพจิต การดูแลตนเองและ ครอบครัว ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการป้องกันโรค

กิจกรรมที่ 5 การทัศนศึกษาดูงาน

เมื่อวิทยากรถามว่า เนื้อหาในส่วนนี้ที่ประชุมมีความเห็นเป็นอย่างไร

ความเห็นที่ 1 ของผู้เข้าร่วมประชุม มีความเห็นว่า เป็นการทัศนศึกษาเป็นเรื่องที่สำคัญ โดยเฉพาะการศึกษาดูงานด้านการเกษตรที่ประสบผลสำเร็จ การทำการเกษตรแบบพอเพียง เพื่อให้ผู้ที่เข้าอบรมนำสิ่งที่ได้พบเห็นนำไปปฏิบัติได้อย่างเห็นผล

ความเห็นที่ 2 ของผู้เข้าร่วมประชุมให้ความเห็นว่า การศึกษาดูงาน จะเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่ต้องจัดให้แก่ผู้นำสตรี เนื่องจากการกิจกรรมการศึกษาดูงานจะเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ในการนำมาประยุกต์ใช้กับงานพัฒนาท้องถิ่น

ความเห็นที่ 3 ของผู้เข้าร่วมประชุม มีความเห็นว่า ก่อนที่จะจัดทัศนศึกษา ให้ความรู้กับบุคคลเป้าหมายนั้น ควรมีการวิเคราะห์ความต้องการที่แท้จริงของกลุ่มเป้าหมายให้ เพื่อสอดคล้องกับเนื้อหาที่จัดทัศนศึกษา ว่าอยากศึกษาดูงานเกี่ยวกับอะไร ซึ่งจะส่งผลให้กิจกรรมการศึกษาดูงานนั้นเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เข้ารับการอบรม

ความเห็นที่ 4 ของผู้เข้าร่วมประชุม มีความเห็นว่า สถานที่ศึกษาดูงาน ต่างประเทศควรเป็นประเทศเวียดนาม แต่ไม่ให้ศึกษาดูงานอย่างมาเที่ยวอย่างเดียว ควรใช้วิธีการผสมผสาน การศึกษาดูงานในประเทศนั้น ควรเกี่ยวข้องกับปลูกยางพารา การปลูกปาล์มและเกษตรผสมผสาน เป็นต้น

ความเห็นที่ 5 ของผู้เข้าร่วมประชุม ให้ความเห็นว่า ควรนำกลุ่มที่เคยทำอาชีพเดิมอยู่แล้วจัดการศึกษาดูงานเพื่อเป็นการต่อยอดความรู้ของตนเอง โดยมุ่งไปดูงานกลุ่มที่ประสบผลสำเร็จ

จากความเห็นในที่ประชุม โดยหลักการมีความเห็นด้วยทั้งหมดของกลยุทธ์ในการพัฒนาสตรี ที่เป็นโครงสร้างที่ประกอบด้วยรายละเอียด ได้แก่ การให้ความรู้การวิเคราะห์ เช่น การวิเคราะห์ SWOT การค้นหาศักยภาพชุมชน การจัดทำโครงการ การอบรมเชิงปฏิบัติการ การอบรมธรรมะ และการศึกษาดูงาน และที่ประชุมให้มีการเรียงเนื้อหากลยุทธ์การฝึกอบรมใหม่ ตามลำดับดังนี้ การดูแลสุขภาพ การอบรมธรรมะเพื่อการพัฒนาคุณธรรม การฝึกอบรมการเขียนโครงการเชิงปฏิบัติการและการศึกษาดูงาน โดยมุ่งไปสู่ผลคือ การพัฒนาสตรีในด้านความรู้ เจตคติ ทักษะการปฏิบัติงาน เป็นสำคัญ

บทส่งท้าย

วิทยากรถามว่าทำอย่างไรจะเกิดการพัฒนาสตรี

ความเห็นที่ 1 ให้ความเห็นว่า สตรีเองควรมีการพัฒนาตนเองก่อนเป็นลำดับแรก แล้วค่อยพัฒนาครอบครัวตนเอง เนื้อหาการอบรมมีความเหมาะสม

ความเห็นที่ 2 ให้ความเห็นว่า ผู้นำสตรีควรพัฒนาตนเองก่อนที่จะให้ผู้อื่นยอมรับ ในการความรู้สามารถ ต้องการเป็นแบบอย่างของสตรีอย่างจริงจัง สตรีได้รับโอกาสมาก ไม่มีการปิดกั้น การแสดงบทบาทสตรีในการทำงานพัฒนาท้องถิ่น

ความเห็นที่ 3 ให้ความเห็นว่า กิจกรรมใดที่มีสตรีเป็นผู้นำมักจะมีคนเข้าร่วมมาก ว่ากิจกรรมที่ผู้นำที่เป็นชาย เนื่องจากสตรีมีธรรมชาติของความเป็นแม่ มีทักษะในการฟูมฟักเลี้ยงดู

ความเห็นที่ 4 ให้ความเห็นว่า สตรีควรมีพื้นที่ทางการเมืองมากขึ้น โดยสร้างความรู้ ความเข้าใจในมิติทางการเมือง ให้ความรู้เรื่องประชาธิปไตย โดยเฉพาะในระดับพื้นที่

จากประเด็นดังกล่าวผู้วิจัยนำข้อสรุปที่ได้นำมาสร้างเป็นกลยุทธ์ในรูปแบบของหลักสูตร การฝึกอบรมสตรีเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ในจังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ การฝึกอบรมด้านการดูแลสุขภาพ การฝึกอบรมด้านธรรมะเพื่อการพัฒนาคุณธรรม การฝึกอบรมด้านการวิเคราะห์ปัญหา กลยุทธ์การแก้ปัญหาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเขียน โครงการ และการทัศนศึกษาดูงาน โดยมีรายละเอียดของหลักสูตรการฝึกอบรม ดังนี้

1. แนวคิดพื้นฐานของหลักสูตรการฝึกอบรม

ในการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสตรีนั้น เป็นการดำเนินการจัดฝึกอบรม เพื่อยกระดับความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะให้เกิดขึ้นแก่สตรีในจังหวัดมหาสารคาม เป็นการปลูกเร้าให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเองของสตรีเพื่อตอบสนองต่อสภาพความเป็นผู้นำของสตรี ให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง และท้องถิ่น เป็นการเน้นย้ำและส่งเสริมภาวะความเป็นผู้นำ โดยการเพิ่มพูนทักษะให้เกิดขึ้น ในกลยุทธ์ในรูปแบบการฝึกอบรมสตรีเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นใน จังหวัดมหาสารคาม ในครั้งนี้มีแนวคิดดังนี้

1.1 หลักสูตรการฝึกอบรมสตรีเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นนั้น ได้คำนึงถึงความแตกต่าง ระหว่างสถานการณ์สิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มเป้าหมายของผู้เข้าร่วมฝึกอบรม เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายแต่ละคนมีลักษณะเฉพาะด้านแตกต่างกัน

1.2 กลุ่มเป้าหมายที่เข้ารับการฝึกอบรมสตรีแต่ละคนจำเป็นต้องมีหน้าที่ในการพัฒนาตนเอง หลักสูตรการฝึกอบรมที่สร้างขึ้นในครั้งนี้นี้จึงต้องเน้นในการสร้างจิตสำนึกให้กับ ผู้เข้าร่วมฝึกอบรม ได้เกิดรู้สึก ว่า ตนเองเองต้องมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบในการพัฒนาตนเอง

1.3 กลุ่มเป้าหมายที่เข้ารับการฝึกอบรมสตรีแต่ละคนมีศักยภาพจะได้รับการพัฒนา และเสริมสร้างให้มีคุณลักษณะความเป็นผู้นำที่ดี ซึ่งได้เปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกัน

1.4 การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมพัฒนาสตรี ไม่ควรเน้นเรื่องของการมีสถานภาพตำแหน่งสูงต่ำของผู้เข้ารับการฝึกอบรมมากกว่าการเน้นในเรื่องของการทำงานเพื่อชุมชน

1.5 การพัฒนาหลักสูตรของการฝึกอบรมเพื่อการพัฒนาสตรี ได้เน้นสัดส่วนในการพัฒนาทางวัตถุ ในการพัฒนาทางด้านจิตใจ ตลอดจนคุณธรรมจริยธรรมให้สมดุลกันเพื่อนำไปสู่การพัฒนาแบบองค์รวม

2. หลักการของหลักสูตรการฝึกอบรม

หลักสูตรการฝึกอบรมสตรีเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดมหาสารคาม เป็นการพัฒนาหลักสูตร โดยเฉพาะที่มุ่งพัฒนาสตรีในเขตพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม โดยมีหลักการดังต่อไปนี้

2.1 เป็นหลักสูตรการฝึกอบรม การพัฒนาสตรีเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งที่มาของเนื้อหาหลักสูตรการฝึกอบรม ได้จากการออกแบบเตรียมผู้นำสตรีที่มีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาท้องถิ่นของจังหวัดมหาสารคาม และได้จากการวิพากษ์ แสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะจากนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหารท้องถิ่นเกี่ยวกับการพัฒนาสตรี

2.2 เป็นหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของสตรีเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อนำความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง อย่างสอดคล้องกับบริบทของแต่ละพื้นที่

2.3 เป็นหลักสูตรที่เน้นผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นสำคัญ โดยใช้ทฤษฎีและหลักการการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ (Adult Education)

2.4 เป็นหลักสูตรที่จัดการเรียนรู้ที่ผสมผสานกันระหว่างภาคทฤษฎีผสมผสานกับหลักการปฏิบัติแบบมีส่วนร่วมของผู้เรียน (Learning by Doing) โดยเน้นกิจกรรมเชิงปฏิบัติการ

3. ลักษณะของหลักสูตรการฝึกอบรม

หลักสูตรการฝึกอบรมเป็นหลักสูตรที่สามารถปฏิบัติได้จริง ที่เน้นผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นสำคัญ และตอบสนองความต้องการของผู้เข้ารับการฝึกอบรมมากที่สุด รูปแบบของหลักสูตรการฝึกอบรมเป็นรูปแบบง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน เน้นการปฏิบัติ การคิด การกระทำ และความกล้าแสดงออกของผู้เข้ารับการฝึกอบรม โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เข้ารับการฝึกอบรม การมุ่งเน้นการให้ความรู้พร้อมกับการปฏิบัติในลักษณะปฏิบัติการ รวมทั้งการพัฒนาจิตใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ประกอบการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมให้สนุกสนาน มีความหลากหลาย

สร้างบรรยากาศในการอบรมแบบกัลยาณมิตร ให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการประเมิน วิพากษ์วิจารณ์ ในสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้ร่วมกัน สามารถนำความรู้และทักษะปฏิบัติไปใช้ได้จริงอย่างเหมาะสม นอกจากนี้ได้เน้นให้ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมใช้เวลาในการฝึกอบรมเป็นกรณีปฏิบัติใหม่ที่ดีที่สุด

4. องค์ประกอบของหลักสูตรการฝึกอบรม

ในการสร้างและพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

4.1 จุดประสงค์ของหลักสูตร การกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตรเป็นการชี้ให้เห็นถึงเป้าหมายและความต้องการฝึกอบรม ว่าต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมในด้านความรู้ ทักษะหรือเจตคติอย่างใดอย่างหนึ่งหรือทุกด้าน ดังนั้นการตั้งวัตถุประสงค์ จึงต้องมีความชัดเจนในสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้น

4.2 เนื้อวิชาของหลักสูตรการฝึกอบรม การเลือกเนื้อหาวิชาที่จะนำมาใช้นั้นได้เลือกให้สอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นด้วยวิธีการถอดบทเรียนผู้นำสตรี ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความทันสมัยทันต่อเหตุการณ์น่าสนใจและชักจูงให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ให้มีความเหมาะสมกับระดับของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ไม่ยากจนเกินไป สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในการปฏิบัติงานและในชีวิตประจำวัน เป็นเนื้อหาที่มีคุณค่าในตนเอง เหมาะสมกับความรู้ การเกิดเจตคติและการฝึกทักษะ

4.3 การจัดประสบการณ์เรียนรู้ ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้นั้น จำเป็นต้องมีการจัดการเรียนการสอน กิจกรรมและสื่อเพื่อเป็นตัวกลางสำคัญที่ถ่ายทอดเชื่อมโยงความรู้ ทักษะเจตคติให้กับผู้เข้ารับการฝึกอบรม การจัดการอบรมจะเป็นรูปแบบใดขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม วิทยาการ เนื้อหา และลักษณะของผู้เข้ารับการฝึกอบรม โดยแนวทางในการฝึกอบรมควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

4.3.1 การเสริมสร้างความรู้ กิจกรรมที่ใช้ นอกเหนือจากวิธีการบรรยายแล้ว ได้มีกิจกรรมการอภิปรายระหว่างผู้เข้ารับการฝึกอบรม รวมถึงการใช้เนื้อหาสาระในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การแบ่งกลุ่มย่อย กิจกรรมกลุ่ม การนำเสนอรายงานในชั้นเรียน เป็นต้น

4.3.2 การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ เน้นการจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนเข้าไปมีส่วนร่วมและได้เห็นจริงด้วยเอง เช่น การสาธิตในระหว่างการจัดทัศนศึกษา การทดลองปฏิบัติ การวิเคราะห์กรณีศึกษา การจำลองสถานการณ์ การสัมมนา และการประชันปฏิบัติการณ์

4.3.3 การพัฒนาทักษะ กิจกรรมการฝึกอบรมได้เน้นการฝึกปฏิบัติเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นการฝึกหัดปฏิบัติในสถานการณ์จริง หรือการสังเกตการณ์ในสถานการณ์จริงแล้วลงมือปฏิบัติ

4.3.4 การพัฒนาเจตคติ เป็นการฝึกรอบรมที่มุ่งเน้นเรื่องมนุษยสัมพันธ์เสริมสร้างให้ผู้เข้ารับการฝึกรอบรมรับรู้ความรู้สึกต่อพฤติกรรมตนเองและผู้อื่น สามารถวิเคราะห์ตนเองในการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง ให้เห็นคุณค่าต่อตนเองและผู้อื่น

4.3.5 การเสริมสร้างประสบการณ์ ใช้วิธีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากการสัมมนาหรือการประชุมเชิงปฏิบัติการ และการจัดทัศนศึกษานอกสถานที่

4.4 ในการเลือกกิจการการเรียนรู้นั้น ต้องจัดกิจกรรมให้ผู้เข้ารับการฝึกรอบรมมีส่วนร่วมมากที่สุด เนื้อหาและเป้าหมายของกิจกรรมมีความชัดเจน ลักษณะของกิจกรรมต้องเน้นกระบวนการแก้ไขปัญหาในชุมชนที่สอดคล้องกับบริบทเป็นหลัก และมีแนวทางที่ประเมินอย่างชัดเจน นอกจากนี้ยังต้องจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม และมีความเข้าใจธรรมชาติและลักษณะของการเรียนรู้ของผู้เข้ารับการฝึกรอบรมซึ่งอยู่ในวัยผู้ใหญ่ กล่าวคือ เน้นการจัดกิจกรรมสำหรับผู้ใหญ่ เนื่องจากผู้ใหญ่มีอุปนิสัยยึดมั่นแบบแผนหรือความเคยชิน ต้องการความมั่นคงในการอยู่ร่วมกัน ต้องการเนื้อหาสาระ ที่เข้าใจง่าย ต้องการเรียนรู้ในบทเรียนที่สั้นและเข้าใจง่ายและเข้าใจง่าย รวมทั้งบรรยากาศและสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องอบรมต้องมีความเหมาะสม มีเวลาในการหยุดพักในเวลา ที่เหมาะสม

4.5 การประเมินผล การกำหนดแนวทางการประเมินผลเป็นการพยายามค้นหาว่าสิ่งที่คาดหวังจากการฝึกรอบรมที่เกิดขึ้นหรือมาจากข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้ โดยการใช้เครื่องมือที่เป็นแบบทดสอบ การสังเกต การสัมภาษณ์ การประเมินตนเอง เพื่อพิจารณาผลที่ได้รับจากการฝึกรอบรม

5. โครงสร้างหลักสูตรการฝึกรอบรม

เนื้อหาของการฝึกรอบรมตามหลักสูตรนี้ แบ่งออกเป็น 5 หน่วย ได้แก่

5.1 การฝึกรอบรมด้านการดูแลสุขภาพ

5.2 การฝึกรอบรมด้านธรรมะเพื่อการพัฒนาคุณธรรม

5.3 การฝึกรอบรมด้านการวิเคราะห์ปัญหา กลยุทธ์การแก้ปัญหา

5.4 การฝึกรอบรมเชิงปฏิบัติการเขียน โครงการ

5.5 การทัศนศึกษาดูงาน

6. กิจกรรมการฝึกรอบรมผู้นำสตรีเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

6.1 การสร้างความคุ้นเคย โดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เป็นสื่อกลาง เพื่อช่วยละลายพฤติกรรม และสร้างบรรยากาศแห่งการเปิดเผยตนเองให้แก่ผู้เข้ารับการฝึกรอบรม ได้รู้จักคุ้นเคยกัน

6.2 การดำเนินการฝึกอบรมโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ โดยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกับสมาชิกผู้เข้าฝึกอบรม
สตรี คนอื่นๆ

7. ขั้นตอนดำเนินการกิจกรรมการฝึกอบรม

7.1 ขั้นประสบการณ์ เป็นขั้นตอนที่ผู้เข้าร่วมรับการฝึกอบรมนำประสบการณ์ของตนออกมาใช้ในการเรียนรู้และแบ่งปันประสบการณ์แก่ผู้อื่นที่เข้ารับการฝึกอบรมด้วยกัน

7.2 ขั้นสังเกตไตร่ตรองหรือคิดทบทวนประสบการณ์ที่ผ่านมา เป็นขั้นผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้แสดงทักษะของตนเองออกมา และแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้อื่น

7.3 ขั้นความคิดรวบยอด เป็นขั้นที่ผู้เข้าร่วมรับการฝึกอบรมได้เกิดความรู้ความเข้าใจ และสามารถคิดรวบยอดที่เกิดกับตนเอง ซึ่งจะส่งผลไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและทักษะการปฏิบัติของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

7.4 ขั้นประยุกต์แนวคิด เป็นขั้นที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้พัฒนาการใช้ความคิดรวบยอดหรือสร้างแนวความคิดรวบยอดในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งเป็นการแสดงถึงความสำเร็จในการเรียนรู้

8. วิธีการที่ใช้ในการฝึกอบรม

8.1 การบรรยาย หลักการทฤษฎีของเนื้อหาในหลักสูตรการฝึกอบรม

8.2 การอภิปรายกลุ่ม เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างวิทยากรและผู้เข้ารับการฝึกอบรม

8.3 การระดมสมอง เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ในระหว่างการฝึกอบรม

8.4 การแสดงบทบาทสมมติ

8.5 การฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดทักษะและการนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน

8.6 กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อละลายพฤติกรรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

9. สื่อที่ใช้ในการฝึกอบรม

ในระหว่างการฝึกอบรม ผู้วิจัยได้ใช้สื่อการฝึกอบรม ดังนี้

9.1 หลักสูตรการฝึกอบรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

9.2 คู่มือวิทยากรและหลักเอกสารผู้เข้ารับการฝึกอบรม

9.3 ชุดเครื่องฉาย Power Point

9.4 เอกสารประกอบการฝึกอบรมและวัสดุอุปกรณ์

9.5 แบบฝึกหัด แบบทดสอบ และเครื่องมือสำหรับประเมินแบบต่าง ๆ

10. เนื้อหารายละเอียดของหลักสูตรการฝึกอบรม

10.1 การฝึกอบรมด้านการดูแลสุขภาพ

ผลจากการวิเคราะห์ที่ปัจจัยเพื่อหาคุณสมบัติของผู้นำสตรีเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ที่ได้จากการถอดบทเรียนและผ่านการวิพากษ์จากผู้ที่เกี่ยวข้องกับการงานพัฒนาผู้นำสตรีพบว่า การดูแลด้านสุขภาพของผู้นำสตรี มีสำคัญต่อการพัฒนาสตรีเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ดังนั้นผู้วิจัย จึงสร้างหลักสูตรการฝึกอบรม ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมมีรายละเอียดดังนี้

กิจกรรมที่ 1 เป็นการอบรมเกี่ยวกับด้านการดูแลสุขภาพ

หลักการและเหตุผล

การเป็นผู้นำในชุมชนต้องมีสุขภาพกายสุขภาพจิตที่ดี ซึ่งจะส่งผลให้เกิดพลัง ในการใช้กำลังร่างกายและจิตใจสร้างสรรค์ชุมชนให้เจริญรุ่งเรือง ดังนั้นการดูแลรักษาสุขภาพตนเองให้แข็งแรง อยู่เสมอจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้นำสตรีจะต้องตระหนักเป็นอย่างยิ่ง

รายวิชาที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ

กลุ่มเป้าหมาย

ผู้นำสตรีที่เข้าร่วม โครงการ

วัตถุประสงค์รายวิชา

1. ทราบถึงความหมายการดูแลสุขภาพแบบองค์รวม
2. ประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในการดูแลสุขภาพตนเองและชุมชนได้
3. สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดูแลสุขภาพตนเอง ครอบครัว และชุมชน

เนื้อหาแนวคิดรวบยอด

1. ความหมายของการดูแลสุขภาพ และหลักการดูแลสุขภาพ
2. การส่งเสริมสุขภาพด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสิ่งแวดล้อม

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. จัดฐานการเรียนรู้กับโรคมะเร็งเต้านม
 - 1.1 กิจกรรมการนำเข้าสู่บทเรียน
 - 1.2 สรุปสาระสำคัญการเรียนรู้
 - 1.3 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม
 - 1.4 การนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติ
2. ฝึกทักษะการถ่ายทอดความองค์เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพให้แก่ชุมชน
3. การระดมความคิดเห็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างเครือข่ายการสร้าง

วิทยากรผู้บรรยาย

ผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพสตรี

การประเมินผล

1. แบบประเมินความรู้
2. การสุ่มถามเป็นรายบุคคล
3. การพัฒนาปฏิบัติและการสังเกต

รายวิชาที่ 2 โรคมะเร็งเต้านม

กลุ่มเป้าหมาย

ผู้นำสตรีที่เข้าร่วมโครงการ

วัตถุประสงค์รายวิชา

1. อธิบายปัจจัยเสี่ยงของการเกิดโรคมะเร็งเต้านม ได้
2. อธิบายแนวทางการป้องกันการเกิดโรคมะเร็งเต้านมได้
3. ให้คำปรึกษาและให้การดูแลเบื้องต้นให้แก่ชุมชนได้

เนื้อหาแนวคิดรวบยอด

1. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ โรคมะเร็งเต้านม
 - 1.1 โรคมะเร็งเต้านม คือ อะไร มีใครบ้างมีโอกาสเสี่ยงต่อการเกิด
2. อาการของโรคมะเร็งเต้านม
3. เทคนิคและการตรวจมะเร็งเต้านมเบื้องต้น
4. แนวทางการป้องกันและรักษาโรคมะเร็งเต้านม

โรคมะเร็งเต้านม

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. จัดฐานการเรียนรู้กับ โรคมะเร็งเต้านม
 - 1.1 กิจกรรมการนำเข้าสู่บทเรียน
 - 1.2 สรุปสาระสำคัญการเรียนรู้
 - 1.3 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม
 - 1.4 การนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติ
2. การฝึกปฏิบัติและสาธิต
 - การตรวจมะเร็งเต้านมเบื้องต้น
 3. การบรรยายเกี่ยวกับการป้องกันและรักษาโรคมะเร็งเต้านมเบื้องต้น
 4. การระดมความคิดเห็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างเครือข่ายเฝ้าระวัง

วิทยากรผู้บรรยาย

ผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพสตรี

การประเมินผล

1. แบบประเมินความรู้
2. การสุ่มถามเป็นรายบุคคล
3. การพัฒนาปฏิบัติและการสังเกต

รายวิชาที่ 3 โรคความดันโลหิตสูง

กลุ่มเป้าหมาย

ผู้นำสตรีที่เข้าร่วม โครงการ

วัตถุประสงค์รายวิชา

1. อธิบายปัจจัยเสี่ยงของการเกิดภาวะความดันโลหิตสูงได้
2. คัดกรองเบื้องต้นภาวะความดันโลหิตสูงและสามารถส่งต่อผู้ที่มีภาวะเสี่ยงได้
3. ดูแลตนเองและคนชุมชนที่อยู่ในภาวะความดันโลหิตสูงได้

เนื้อหาแนวคิดรวบยอด

1. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับโรคความดันโลหิตสูง
 - 1.1 ภาวะความดันโลหิตสูงคืออะไร
 - 1.2 ใครบ้างมีโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคความดันโลหิตสูง
 - 1.3 อาการเบื้องต้นของโรคความดันโลหิตสูง
 - 1.4 ปัจจัยความเสี่ยงต่อการเกิดโรคความดันโลหิตสูง
 - 1.5 ผลกระทบของภาวะความดันโลหิตสูงโดยเน้นภาวะสมองเสื่อม

2. เทคนิคและวิธีการเบื้องต้นที่ถูกต้อง

เทคนิคการวัดความดันโลหิตที่ถูกต้อง

3. การดูแลตนเองและชุมชนเกี่ยวกับการเป็นโรคความดันโลหิตสูง

- 3.1 การควบคุมอาหารกับการเกิดโรคความดันโลหิตสูง
- 3.2 การออกกำลังกายกับภาวะโรคความดันโลหิตสูง

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. จัดฐานการเรียนรู้กับโรคความดันโลหิตสูง

- 1.1 กิจกรรมการนำเข้าสู่บทเรียน
- 1.2 สรุปสาระสำคัญการเรียนรู้

1.3 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม

1.4 การนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติ

2. การฝึกปฏิบัติและสาธิต

การตรวจโรคความดันโลหิตสูงเบื้องต้น

3. การบรรยายเกี่ยวกับการป้องกันและรักษาโรคความดันโลหิตสูงเบื้องต้น

4. การระดมความคิดเห็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างเครือข่ายเฟ้ะระวัง

วิทยากรผู้บรรยาย

ผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพสตรี

การประเมินผล

1. แบบประเมินความรู้
2. การสุ่มถามเป็นรายบุคคล
3. การพัฒนาปฏิบัติและการสังเกต

10.2 การฝึกอบรมธรรมะเพื่อการพัฒนาคุณธรรม

ผลจากการวิเคราะห์ปัจจัยเพื่อหาคุณสมบัติของผู้เ้าสตรีเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่ได้จากการถอดบทเรียนและผ่านการวิพากษ์จากผู้เกี่ยวข้องกับการงานพัฒนาผู้นำสตรี พบว่าการอบรมธรรมะเพื่อพัฒนาคุณธรรมมีสำคัญต่อการพัฒนาสตรีเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ดังนั้นผู้วิจัยจึงสร้างหลักสูตรการฝึกอบรม ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมมีรายละเอียดดังนี้

กิจกรรมที่ 1 เป็นการอบรมธรรมะเพื่อพัฒนาคุณธรรม

หลักการและเหตุผล

มนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่ต้องอยู่ร่วมกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกันและสังคมจะนำอยู่ ถ้าเราทำให้สังคมเป็นสังคมแห่งความอบอุ่นช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มีจิตใจคิดช่วยเหลือผู้อื่น จำเป็นต้องผู้ที่จะเป็นผู้นำยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม ตามหลักคำสอนพุทธศาสนาเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในงานพัฒนา

วัตถุประสงค์รายวิชา

1. เพื่อให้สตรีมีความรู้ความเข้าใจและยึดมั่นในหลักคุณธรรม จริยธรรม และหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา
2. เพื่อให้สตรีสามารถนำหลักคุณธรรม จริยธรรม และหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา มาประยุกต์ใช้ในงานพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

เนื้อหาความคิดรวบยอด

1. ทักษะชีวิตการเป็นผู้นำ
2. จิตสำนึกการให้บริการ
3. การดำเนินชีวิตด้วยไตรสิกขา
4. งานสำเร็จคนเป็นสุข
5. ชีวิต คือ การให้: ธรรมจิตอาสา
6. การบริการ คือ งานพระโพธิสัตว์

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. จัดฐานการเรียนรู้การพัฒนาคุณภาพ
 - 1.1 กิจกรรมการนำเข้าสู่บทเรียน
 - 1.2 สรุปสาระสำคัญการเรียนรู้
 - 1.3 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม
 - 1.4 การนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติ
2. การระดมความคิดเห็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างเครือข่ายคุณธรรมของผู้นำ

วิทยากรผู้บรรยาย

1. ผู้ทรงคุณวุฒิด้านพระพุทธศาสนา
2. พระวิทยากร

การประเมินผล

1. จากการสังเกตพฤติกรรม
2. การสอบถามเป็นรายบุคคล
3. แบบสอบถามความพึงพอใจ

10.3 เป็นกรณีประกอบการวิเคราะห์ปัญหา กลยุทธ์การแก้ปัญหาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

ผลจากการวิเคราะห์ปัจจัยเพื่อหาคุณสมบัติของผู้นำสตรีเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ที่ได้จากการถอดบทเรียนและผ่านการวิพากษ์จากผู้เกี่ยวข้องกับการงานพัฒนาสตรี พบว่า การวิเคราะห์ปัญหา กลยุทธ์การแก้ไขปัญหาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มีความสำคัญต่อการพัฒนาสตรี เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ดังนั้นผู้วิจัยจึงสร้างหลักสูตรการฝึกอบรม ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมมีรายละเอียดดังนี้

10.3.1 การวิเคราะห์ปัญหาด้วยหลักอริยสังคี

หลักการและเหตุผล

การวิเคราะห์ปัญหาเป็นกระบวนการคิด ที่ต้องดำเนินการเป็นไปตามลำดับขั้นตอน ที่จะช่วยให้การคิดวิเคราะห์ปัญหานั้น ประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของการคิดวิเคราะห์นั้น ๆ ซึ่งในแต่ละลำดับขั้นตอนที่ต้องอาศัยทักษะการคิด ดังนั้นการนำหลักพุทธธรรมมาใช้ในกระบวนการแก้ปัญหา โดยประยุกต์หลักอริยสังคี ได้แก่ ทุกข์ สมุทัย นิโรจ มรรค มาใช้

กลุ่มเป้าหมาย

ผู้นำสตรีที่เข้าร่วม โครงการ

วัตถุประสงค์รายวิชา

1. ทราบถึงความหมายและแนวคิดการวิเคราะห์ปัญหา
2. ทราบถึงความหมายและแนวคิดหลักอริยสังคี
3. สามารถนำความรู้ของหลักอริยสังคีมาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์ปัญหาได้

เนื้อหาแนวคิดรวบยอด

1. หลักการความหมายและแนวคิดของการวิเคราะห์ปัญหา
2. หลักการ ความหมาย แนวคิดของหลักอริยสังคี
3. หลักการประยุกต์แนวคิดหลักอริยสังคีในการวิเคราะห์ปัญหาในชุมชน

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. จัดฐานการเรียนรู้กับหลักอริยสังคีกับการวิเคราะห์ปัญหาในชุมชน
 - 1.1 กิจกรรมการนำเข้าสู่บทเรียน
 - 1.2 สรุปสาระสำคัญการเรียนรู้
 - 1.3 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม
 - 1.4 การนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติ
2. ฝึกทักษะการนำเอาความรู้เกี่ยวกับใช้หลักอริยสังคีกับการวิเคราะห์ปัญหา

ในชุมชนเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่สอดคล้องกับบริบทของแต่ละชุมชน

3. การระดมความคิดเห็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์รายบุคคลภายในกลุ่มเกี่ยวกับการนำหลักอริยสังคีมาใช้ในการวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางการพัฒนา

วิทยากรผู้บรรยาย

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวิเคราะห์ปัญหา โดยหลักอริยสังคี

การประเมินผล

1. แบบประเมินความรู้
2. การสุ่มถามเป็นรายบุคคล
3. การพัฒนาปฏิบัติและการสังเกต

10.3.2 การวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็ง (SWOT)

หลักการและเหตุผล

SWOT เป็นอีกเทคนิคหนึ่ง ที่สามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์ชุมชนท้องถิ่น เพราะ SWOT เป็นเทคนิคการวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็งของหน่วยงานหรือองค์กร เมื่อนำ SWOT มาใช้กับงานพัฒนาท้องถิ่น ที่จะได้สามารถวิเคราะห์ได้ว่าชุมชนท้องถิ่นพบจุดอ่อนจุดแข็ง และมีจุดเด่นอย่างไรบ้าง ผลจากการทำกิจกรรม SWOT จะทำให้ทราบสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกของหมู่บ้าน ซึ่งผลดังกล่าวสามารถนำมาวางแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ได้อย่างเหมาะสม

กลุ่มเป้าหมาย

ผู้นำสตรีที่เข้าร่วม โครงการ

วัตถุประสงค์รายวิชา

1. ทราบถึงความหมายและแนวคิดการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกชุมชนที่มีผลกระทบต่อกิจกรรมการพัฒนาชุมชน
2. ทราบถึงความหมายและความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดการวิเคราะห์ SWOT กับกิจกรรมงานพัฒนาชุมชน
3. สามารถนำความรู้ของหลักวิเคราะห์ SWOT มาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์ปัญหา ได้อย่างสอดคล้องเหมาะสมของแต่ละบริบทของชุมชน

เนื้อหาแนวคิดรวบยอด

1. หลักการแนวคิดการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกชุมชน ที่มีผลกระทบต่อกิจกรรมการพัฒนาชุมชน
2. หลักการ ความหมาย แนวคิดของหลักการวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็ง (SWOT) โอกาส และภัยคุกคาม ในแต่ละชุมชน
3. หลักการประยุกต์แนวคิดหลักการวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็ง (SWOT)

ในการวิเคราะห์ปัญหาในชุมชน

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. จัดฐานการเรียนรู้กับหลักการวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็ง (SWOT) ภายในชุมชน

1.1 กิจกรรมการนำเข้าสู่บทเรียน

1.2 สรุปสาระสำคัญการเรียนรู้

1.3 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม

1.4 การนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติ

2. ฝึกทักษะการนำเอาองค์ความรู้เกี่ยวกับใช้หลักการวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็ง

(SWOT) มาประยุกต์ใช้ในชุมชนเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่สอดคล้องกับบริบทของแต่ละชุมชน

3. การระดมความคิดเห็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์รายบุคคลภายในกลุ่มเกี่ยวกับการนำหลักการวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็ง (SWOT) มาใช้ในการวิเคราะห์ปัญหาและกำหนดทิศทาง การพัฒนาที่สอดคล้องกับบริบทของแต่ละชุมชน

วิทยากรผู้บรรยาย

ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิเคราะห์ SWOT

การประเมินผล

1. แบบประเมินความรู้

2. การสุ่มถามเป็นรายบุคคล

3. การพัฒนาปฏิบัติและการสังเกต

10.4 เป็นการฝึกรวมเชิงปฏิบัติการเขียนโครงการ

ผลจากการวิเคราะห์ปัจจัยเพื่อหาคุณสมบัติของผู้นำสตรีเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่ได้จากการถอดบทเรียนและผ่านการวิพากษ์จากผู้เกี่ยวข้องกับการงานพัฒนาสตรี พบว่า การเขียนโครงการเชิงปฏิบัติ มีสำคัญต่อการพัฒนาผู้นำสตรีเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ดังนั้นผู้วิจัยจึงสร้างหลักสูตรการฝึกรวม ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมมีรายละเอียดดังนี้

หลักการและเหตุผล

คำว่า “โครงการ” ภาษาอังกฤษใช้คำว่า Project (โปรเจ็ค) ซึ่งหมายถึง แผนงานที่ประกอบด้วยกิจกรรมหลายกิจกรรม หรืองานหลายงานที่ระบุรายละเอียดชัดเจน เช่น วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ระยะเวลาดำเนินการ วิธีการหรือขั้นตอนในการดำเนินงาน พื้นที่ในการดำเนินงานงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานตลอดจนผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ โครงการเปรียบเสมือนพาหนะที่นำแผนปฏิบัติการ ไปสู่การดำเนินงานให้เกิดผลเพื่อ ไปสู่จุดหมายปลายทางตามที่ต้องการ

กลุ่มเป้าหมาย

ผู้นำสตรีที่เข้าร่วม โครงการ

วัตถุประสงค์รายวิชา

1. ทราบถึงความหมายของโครงการ
2. ทราบถึงลักษณะโครงการที่ดี
3. ทราบถึงโครงสร้างและองค์ประกอบของโครงการ
4. ทราบถึงการเขียนโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนจากกองทุนพัฒนา

บทบาทสตรี

เนื้อหาแนวคิดรวบยอด

1. หลักการแนวคิดการเขียนโครงการ
2. ลักษณะของโครงการที่ดี
3. โครงสร้างและองค์ประกอบของโครงการ
4. การเขียนโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนจากกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. จัดฐานการเรียนรู้กับหลักการการเขียนโครงการ
 - 1.1 กิจกรรมการนำเข้าสู่บทเรียน
 - 1.2 สรุปสาระสำคัญการเรียนรู้
 - 1.3 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม
 - 1.4 การนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติ
2. ฝึกทักษะปฏิบัติการเขียนโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนจากกองทุน

พัฒนาบทบาทสตรี

3. การระดมความคิดเห็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์รายบุคคลภายใน

กลุ่มเกี่ยวกับการเขียนโครงการที่สอดคล้องกับบริบทของแต่ละชุมชน

วิทยากรผู้บรรยาย

ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิเคราะห์โครงการ

การประเมินผล

1. แบบประเมินความรู้
2. การสุ่มถามเป็นรายบุคคล
3. การพัฒนาปฏิบัติและการสังเกต

ตอนที่ 3 ผลการใช้กลยุทธ์การพัฒนาศตริเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดมหาสารคาม และเจตคติของสตรีต่อการใช้กลยุทธ์

แนวทางการดำเนินการ และนำเสนอผลการวิจัยดังนี้

การวิจัยระยะที่สาม เป็นการดำเนินการพัฒนาศตริโดยใช้กลยุทธ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการวิจัยระยะที่สอง ด้วยการฝึกอบรมผู้นำสตรีให้มีศักยภาพเป็นผู้นำที่มีความสามารถพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผล ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงพัฒนา โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นสตรีอาสาสมัครที่มีความเต็มใจที่จะเข้าพัฒนาใช้กลยุทธ์การพัฒนาศตริเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น หมู่ที่ 10 ตำบลหนองซอน อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม โดยใช้ศาลาการเปรียญวัดเป็นสถานที่การฝึกอบรม ใช้ระยะเวลาในการพัฒนา 5 ครั้ง ซึ่งแต่ละครั้งจะทิ้งช่วงเวลากันประมาณ 1 เดือน คือ ครั้งที่ 1 เป็นการฝึกอบรมด้านการดูแลสุขภาพ ครั้งที่ 2 เป็นการฝึกอบรมด้านธรรมะเพื่อการพัฒนา คุณธรรม ครั้งที่ 3 เป็นการฝึกอบรมด้านการวิเคราะห์ปัญหา กลยุทธ์การแก้ปัญหา ครั้งที่ 4 เป็นการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเขียนโครงการ และครั้งที่ 5 เป็นการทัศนศึกษาดูงาน ณ ศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมชนเผ่าผู้ไทยบ้านภู ตำบลบ้านเป่า อำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร

ระหว่างการฝึกอบรมครั้งแรกผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มผู้พัฒนาออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มสตรีผู้ใหญ่ และกลุ่มสตรีผู้สูงอายุ ผลการแบ่งกลุ่มปรากฏว่า ไม่พบกลุ่มเยาวชน เนื่องจากอายุในช่วงนี้มักจะเป็นนักเรียนนักศึกษาและมีบางส่วนไปทำงานที่นอกหมู่บ้านเป็นประจำแบบไปใช้เงินกลับ จึงไม่มีโอกาสเข้าร่วมพัฒนาในครั้งนี้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงดำเนินการพัฒนาเพียง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มสตรีวัยผู้ใหญ่ และกลุ่มสตรีวัยผู้สูงอายุ

การใช้กลยุทธ์การพัฒนาศตริเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ครั้งที่ 1 ถึงครั้งที่ 4 ก่อนที่จะดำเนินการพัฒนา ผู้วิจัยประเมินความรู้ก่อนการพัฒนา (Pretest) กับกลุ่มพัฒนาด้วยเครื่องมือที่เป็นแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากนั้นใช้รูปแบบการบรรยาย และการเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมรับการฝึกอบรม มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างวิทยากรกับผู้เข้าอบรม การแบ่งกลุ่มย่อยเพื่อให้ปรึกษาหารือแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้วยกัน โดยวิทยากรมอบหมายงานให้แต่ละกลุ่มย่อย การฝึกปฏิบัติการวิเคราะห์ปัญหา การฝึกปฏิบัติการเขียนโครงการ และใช้วิทยากรกระบวนการเป็นพี่เลี้ยงในระหว่างในการให้คำปรึกษา แล้วให้แต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนในระหว่างการฝึกอบรม จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า สตรีกลุ่มพัฒนาแต่ละคนที่รับการฝึกอบรม มีความกระตือรือร้นมีความต้องการที่จะเรียนรู้

ตารางที่ 3 แสดงผลการใช้กลยุทธ์การพัฒนาสตรีเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดมหาสารคาม
จำแนกตามกลุ่มผู้นำสตรี

กลุ่มผู้นำสตรี	ผลการใช้กลยุทธ์				t	p-value
	ก่อนการพัฒนา		หลังการพัฒนา			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. กลุ่มสตรีผู้ใหญ่	0.44	0.14	0.70	0.10	7.07*	0.00
2. กลุ่มสตรีสูงอายุ	0.40	0.13	0.65	0.09	7.21*	0.00
โดยรวม	0.42	0.13	0.68	0.09	7.31*	0.00

หมายเหตุ * $p < .05$

จากตารางที่ 3 ผลการใช้กลยุทธ์การพัฒนาสตรีเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามกลุ่มผู้นำสตรี พบว่า ทั้งกลุ่มสตรีผู้ใหญ่ และกลุ่มสตรีสูงอายุ มีคะแนนหลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนพัฒนา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

ตารางที่ 4 แสดงผลการใช้กลยุทธ์การพัฒนาสตรีเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดมหาสารคาม เป็นรายด้าน จำแนกตามกลุ่มสตรี

เนื้อหาการพัฒนา	ผลการใช้กลยุทธ์ของสตรีกลุ่มผู้ใหญ่			t	p-value	ผลการใช้กลยุทธ์ของสตรีกลุ่มผู้สูงอายุ			t	p-value		
	ก่อนการพัฒนา		หลังการพัฒนา			ก่อนการพัฒนา		หลังการพัฒนา				
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}			S.D.	\bar{X}	S.D.				
1. ความรู้ด้านการดูแลสุขภาพ	0.45	0.14	0.71	0.07	5.53*	0.00	0.43	0.16	0.72	0.13	4.28*	0.00
2. ความรู้ด้านธรรมเนียมเพื่อการ พัฒนาคุณธรรมสำหรับผู้นำ	0.43	0.17	0.73	0.12	8.52*	0.00	0.42	0.14	0.68	0.22	5.24	0.00
3. ความรู้ด้านการวิเคราะห์ ปัญหาและกลยุทธ์การแก้ปัญหา	0.43	0.18	0.71	0.14	7.36*	0.00	0.41	0.17	0.64	0.017	3.74*	0.00*
4. ความรู้ด้านเทคนิคการเขียน โครงการ	0.43	0.13	0.67	0.13	4.43*	0.00	0.20	0.41	0.62	0.15	4.88*	0.00
โดยรวม	0.44	0.14	0.70	0.10	7.07*	0.00	0.40	0.13	0.65	0.09	7.21*	0.00

หมายเหตุ: * ข้อที่มีเครื่องหมาย *

จากตารางที่ 4 แสดงผลการใช้กลยุทธ์การพัฒนาศตริเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดมหาสารคาม เป็นรายด้าน จำแนกตามกลุ่มสตรี พบว่า ทั้งกลุ่มสตรีผู้ใหญ่ และกลุ่มสตรีผู้สูงอายุ มีคะแนนหลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนพัฒนา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ทุกด้าน

ผลการติดตามผลการใช้กลยุทธ์การพัฒนาศตริเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดมหาสารคาม หลังการพัฒนา

หลังจากได้การดำเนินการพัฒนาผู้นำสตรีเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นด้วยกลยุทธ์การผู้นำพัฒนาศตริเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแล้ว จากนั้นได้เว้นช่วงระยะเวลาห่างประมาณ 1 เดือน ระหว่างนั้นผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดเจตคติที่มีต่อความเป็นผู้นำสตรีเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อนำไปประเมินเจตคติหลังจากฝึกอบรม ซึ่งแสดงออกมาในลักษณะของความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างที่เข้ารับการพัฒนาด้วยวิธีการฝึกอบรม ผลปรากฏผลตามตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการติดตามประเมินเจตคติที่มีต่อการพัฒนาศตริในจังหวัดมหาสารคาม หลังจากการพัฒนาด้วยวิธีการฝึกอบรม

ข้อความ	คะแนนเจตคติ		ระดับความคิดเห็น
	\bar{X}	S.D.	
1. ผู้นำสตรีควรเป็นผู้ที่เสียสละเพื่อส่วนร่วม	4.10	0.36	มาก
2. สตรีที่มีความคิดสร้างสรรค์สตรีผู้นั้นควรเป็นผู้นำท้องถิ่น	3.58	0.58	มาก
3. ข้าพเจ้ารู้สึกยินดีที่ต้องทำงานร่วมกับบุคคลที่มีจากที่ต่าง ๆ *	3.80	0.61	มาก
4. ข้าพเจ้าพอใจที่ได้พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคคลอื่น	3.78	0.47	มาก
5. ข้าพเจ้าชอบศึกษาประวัติและแนวคิดในการทำงานของผู้นำสตรีที่มีชื่อเสียง	3.89	0.36	มาก
6. ข้าพเจ้ามีความสุขที่ได้ทำงานให้กับส่วนรวม	4.10	0.58	มาก
7. ข้าพเจ้าคิดว่าปัญหาในท้องถิ่นสามารถแก้ไขให้หมดไปได้*	4.13	0.68	มาก

ข้อความ	คะแนนเจตคติ		ระดับความคิดเห็น
	\bar{X}	S.D.	
8. ข้าพเจ้ามีความเต็มใจที่จะให้คำแนะนำเมื่อชาวบ้าน มาขอคำปรึกษา*	4.10	0.60	มาก
9. ผู้นำสตรีจำเป็นที่จะต้องรับฟังความคิดเห็นของ เพื่อนร่วมงาน*	4.23	0.72	มาก
10. ข้าพเจ้าคิดว่า การแก้ไขปัญหาในท้องถิ่นควรเป็น หน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในภาคส่วน*	3.56	0.56	มาก
11. ผู้นำสตรีควรเป็นผู้ที่ต้องรู้จักคน เข้าใจคน และ ปรับปรุงตนเองได้ดี	3.77	0.69	มาก
12. ข้าพเจ้าคิดว่า การรับรู้ข่าวสารเรื่องราวต่าง ๆ ในท้องถิ่นช่วยให้ข้าพเจ้ามีความพร้อมในการ ผู้นำได้มากขึ้น	3.99	0.57	มาก
13. ผู้นำสตรีที่ดีควรรับฟังและยอมรับในความคิดเห็น ของชาวบ้านในท้องถิ่น	3.84	0.35	มาก
14. ท้องถิ่นใดที่ได้รับการพัฒนาและมีความเจริญ มักเป็นผลมาจากการมีผู้นำสตรีที่ดี	3.79	0.88	มาก
15. ข้าพเจ้าคิดว่า การทำงานเกี่ยวกับชุมชนท้องถิ่น เป็นการทำงานที่น่าสนใจและเป็นเรื่องทันสมัย*	3.51	0.62	มาก
16. ผู้นำสตรีควรเป็นผู้นำที่นำเอาความรู้ใหม่ ๆ มาปรับใช้เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของตนเสมอ	4.22	0.49	มาก
17. ผู้นำสตรีควรเป็นผู้ที่มีความกล้าในด้านกล้าที่จะคิด กล้าที่จะพูดและกล้าจะทำ	4.08	0.38	มาก
18. ข้าพเจ้าชอบพูดคุยกับผู้อาวุโสในชุมชนเพื่อที่จะรู้ ถึงกระบวนการและวิธีการพัฒนาที่ทำมาแล้วใน อดีต	3.81	0.55	มาก
19. ข้าพเจ้ามีความรู้สึกยินดีที่เห็นชาวบ้าน ได้ถกเถียงและข้อโต้แย้งกับข้าพเจ้า*	3.76	0.72	มาก
โดยรวม	3.89	0.22	มาก

หมายเหตุ ข้อที่มีเครื่องหมาย * เป็นข้อความเชิงลบเปลี่ยนเป็นข้อความเชิงบวก

จากตารางที่ 5 ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มทดลองที่เข้ารับการพัฒนด้วยวิธีการฝึกอบรม จำนวน 30 คน มีเจตคติต่อการเป็นผู้นำสตรี ในข้อคำถามเชิงบวก คิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ผู้นำสตรีควรเป็นผู้ที่นำเอาความรู้ใหม่ๆ มาปรับใช้ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของตนเสมอ ($\bar{X} = 4.22$) รองลงมาคือ ผู้นำสตรีควรเป็นผู้ที่เสียสละเพื่อส่วนร่วม, ข้าพเจ้ามีความสุขที่ได้ทำงานให้กับส่วนรวม ($\bar{X} = 4.10$) และผู้นำสตรีควรเป็นผู้ที่มีความกล้าในด้านกล้าที่จะคิด กล้าที่จะพูดและกล้าจะทำ ($\bar{X} = 4.08$) ส่วนข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ สตรีที่มีความคิดสร้างสรรค์สตรีผู้นั้นควรเป็นผู้นำท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.58$)

เมื่อพิจารณา เจตคติต่อการเป็นผู้นำสตรี ในข้อคำถามเชิงลบหลังจากกลับเป็นข้อคำถามเชิงบวกแล้ว พบว่า มีความคิดในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ผู้นำสตรีจำเป็นที่จะต้องรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงาน* ($\bar{X} = 4.23$) รองลงมาคือ ข้าพเจ้าคิดว่าปัญหาในท้องถิ่นสามารถแก้ไขให้หมดไปได้* ($\bar{X} = 4.13$) และข้าพเจ้ามีความเต็มใจที่จะให้คำแนะนำเมื่อชาวบ้านมาขอคำปรึกษา* ($\bar{X} = 4.10$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้าพเจ้าคิดว่าการทำงานเกี่ยวกับชุมชนท้องถิ่นเป็นการทำงานที่น่าสนใจและเป็นเรื่องทันสมัย* ($\bar{X} = 3.51$)

การประเมินติดตามผลการใช้กลยุทธ์การพัฒนาสตรีเพื่อการพัฒนาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ในจังหวัดมหาสารคาม

นอกเหนือจากการประเมินติดตามผลเจตคติที่มีต่อความเป็นผู้นำสตรีเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นแล้ว ผู้วิจัยได้ประเมินติดตามผลกลยุทธ์การพัฒนาผู้นำสตรีเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดมหาสารคาม หลังจากได้เว้นช่วงระยะเวลาห่างประมาณ 2 เดือน หลังจากการนำกลยุทธ์การพัฒนาผู้นำสตรีเพื่อการพัฒนาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นกับกลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน ด้วยแบบประเมินคุณลักษณะการเปลี่ยนแปลงความเป็นผู้นำที่แสดงออกมาในลักษณะของความรู้สึกจากผู้เข้ารับการพัฒนด้วยวิธีการฝึกอบรม ปรากฏผลตามดังนี้

ตารางที่ 6 แสดงคะแนนการประเมินติดตามผลการใช้กลยุทธ์การพัฒนาศรีเพื่อการพัฒนา
ท้องถิ่นในจังหวัดมหาสารคาม

ข้อความ	ผลการประเมิน		ระดับความคิดเห็น
	\bar{X}	S.D.	
1. ด้านการร่วมมือกันเป็นทีม	3.98	0.54	มาก
2. ด้านความสามารถในการตัดสินใจ	3.70	0.63	มาก
3. ด้านความคิดสร้างสรรค์	3.60	0.65	มาก
4. ด้านทักษะการสื่อสาร	4.02	0.45	มาก
โดยรวม	3.82	0.49	มาก

จากตารางที่ 6 คะแนนการประเมินติดตามผลการใช้กลยุทธ์การพัฒนาศรีเพื่อการพัฒนา
ท้องถิ่นในจังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายด้าน พบว่า โดยรวมมีความคิดเห็นในระดับมาก
($\bar{X} = 3.82$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับตามค่าคะแนนเฉลี่ย
จากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านทักษะการสื่อสาร ($\bar{X} = 4.02$) รองลงมาคือ ด้านการร่วมมือกันเป็นทีม
($\bar{X} = 3.98$) ด้านความสามารถในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 3.70$) และ ด้านความคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X} =$
3.60)

ตารางที่ 7 ผลการติดตามประเมินการเปลี่ยนแปลงสตรีในจังหวัดมหาสารคาม หลังจากการพัฒนา

ข้อความ	คะแนน		ระดับความคิดเห็น
	การเปลี่ยนแปลง		
	\bar{X}	S.D.	
1. ด้านการทำงานร่วมกันเป็นทีม	3.98	0.54	มาก
1.1 ให้ความไว้วางใจผู้อื่นมากขึ้น	3.74	0.53	มาก
1.2 ให้ความร่วมมือในการทำงานเป็นอย่างดี	4.11	0.40	มาก
1.3 ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	4.19	0.39	มาก
1.4 มีการช่วยเหลือและเอื้อเฟื้อผู้อื่นในการทำงาน มากขึ้น	4.25	0.73	มาก
1.5 ร่วมกันรับผิดชอบในการตัดสินใจ	3.64	0.66	มาก

ข้อคำถาม	คะแนน		ระดับความคิดเห็น
	การเปลี่ยนแปลง		
	\bar{X}	S.D.	
2. ด้านความสามารถในการตัดสินใจ	3.70	0.63	มาก
2.1 สามารถตัดสินใจเลือกแนวทางที่ก่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุดแก่ชาวบ้าน	3.67	0.55	มาก
2.2 เน้นการตัดสินใจร่วมกับผู้อื่นอื่น ๆ	3.87	0.80	มาก
2.3 มีความกล้าเสี่ยงในการตัดสินใจต่อปัญหาฉุกเฉิน	3.50	0.47	ปานกลาง
2.4 รับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงานก่อนตัดสินใจ	4.03	0.45	มาก
2.5 พิจารณาหาทางเลือกหลาย ๆ ทางก่อนตัดสินใจ	3.54	0.67	มาก
3. ด้านความคิดสร้างสรรค์	3.60	0.65	มาก
3.1 ยอมรับสิ่งใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์	3.91	0.27	มาก
3.2 ความสามารถในการแก้ปัญหาด้วยวิธีการและกลยุทธ์ใหม่ ๆ	3.48	0.56	ปานกลาง
3.3 ยอมรับความคิดที่หลากหลายในการแก้ปัญหา ร่วมกับกับบุคคลอื่น	3.55	0.49	มาก
3.4 มีความกล้าเสี่ยงหรือทดลองปฏิบัติในสิ่งใหม่	3.46	0.68	ปานกลาง
3.5 สามารถอภิปรายหรือเสนอความคิดเห็นที่แปลกใหม่	3.62	0.58	มาก
4. ด้านทักษะติดต่อสื่อสาร	4.02	0.45	มาก
4.1 สามารถพูดสื่อความหมายให้แก่บุคคลอื่นเข้าใจ	3.91	0.52	มาก
4.2 สามารถติดต่อขอความร่วมมือจากคนอื่นได้ดี	4.22	0.47	มาก
4.3 สามารถพูดให้ความรู้และคำแนะนำแก่ประชาชนทั่วไปได้ดี	4.04	0.39	มาก
4.4 สามารถพัฒนาและปรับปรุงทักษะการติดต่อสื่อสารได้ดีขึ้น	3.87	0.55	มาก
4.5 เลือกใช้วิธีติดต่อสื่อสารก่อให้เกิดประสิทธิภาพ	4.07	0.41	มาก
โดยรวม	3.82	0.49	มาก

จากตารางที่ 7 ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มทดลองที่เข้ารับการพัฒนากับวิธีการฝึกอบรม จำนวน 30 คน มีคุณลักษณะความเป็นผู้นำเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$) และเมื่อพิจารณาคุณลักษณะความเป็นผู้นำในแต่ละด้าน พบว่า เปลี่ยนแปลงในระดับมากที่สุดด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านทักษะติดต่อสื่อสาร ($\bar{X} = 4.02$) รองลงมาคือ ด้านการทำงานร่วมกัน เป็นทีม ($\bar{X} = 3.98$) และด้านความสามารถในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 3.70$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 3.60$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในแต่ละด้าน พบว่า

ด้านการทำงานร่วมกันเป็นทีม พบว่า มีคุณลักษณะความเป็นผู้นำเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น จากในระดับมากที่สุดข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ มีการช่วยเหลือและเอื้อเฟื้อผู้อื่น ในการทำงานมากขึ้น ($\bar{X} = 4.25$) รองลงมาคือ ขอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ($\bar{X} = 4.19$) และ ให้ความร่วมมือในการทำงานเป็นอย่างดี ($\bar{X} = 4.11$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ร่วมกันรับผิดชอบ ในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 3.64$)

ด้านความสามารถในการตัดสินใจ มีคุณลักษณะความเป็นผู้นำเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจาก ในระดับมากที่สุดข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ รับฟังความคิดเห็นของเพื่อน ร่วมงานก่อนตัดสินใจ ($\bar{X} = 4.03$) รองลงมาคือ เน้นการตัดสินใจร่วมกับผู้นำคนอื่น ๆ ($\bar{X} = 3.87$) และสามารถตัดสินใจเลือกแนวทางที่ก่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุดแก่ชาวบ้าน ($\bar{X} = 3.67$) ส่วน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีความกล้าเสี่ยงในการตัดสินใจต่อปัญหาฉุกเฉิน ($\bar{X} = 3.50$) ซึ่งอยู่ใน ระดับปานกลาง

ด้านความคิดสร้างสรรค์ คุณลักษณะความเป็นผู้นำเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากในระดับมาก จำนวน 3 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ การยอมรับสิ่งใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ ($\bar{X} = 3.91$) รองลงมาคือ สามารถอภิปรายหรือเสนอความคิดเห็นที่แปลกใหม่ ($\bar{X} = 3.62$) และยอมรับความคิดที่หลากหลายในการแก้ปัญหาาร่วมกันกับ บุคคลอื่น ($\bar{X} = 3.55$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีความกล้าเสี่ยงหรือทดลองปฏิบัติในสิ่งที่ แปลกใหม่ ($\bar{X} = 3.46$)

ด้านทักษะติดต่อสื่อสาร มีคุณลักษณะความเป็นผู้นำเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากในระดับ มากที่สุดข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ สามารถติดต่อขอความร่วมมือจากคนอื่น ได้ดี ($\bar{X} = 4.22$) รองลงมาคือ เลือกใช้วิธีติดต่อสื่อสารก่อให้เกิดประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.07$) และสามารถ พูดให้ความรู้และคำแนะนำแก่ประชาชนทั่วไปได้ดี ($\bar{X} = 3.91$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สามารถพัฒนาและปรับปรุงทักษะการติดต่อสื่อสารได้ดีขึ้น ($\bar{X} = 3.87$)